КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 51 (4449)
№ 52 (4450)
5 МАРТ 1981 й
ПАЙШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 4 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Рассом М. Погребенс кийнинг «Партия қарорлари — ҳаётга!» плакати.
ТАСС фотохроникаси.

ФАХРЛИ НОМ БЕРИЛДИ

Тошкент трактор заводининг механика-йиғув цехига фахрли — КПСС XXVI съезди номли коллектив деган ном берилди. Бу цех мамлакат коммунистлари анжумани шарафига ўтказилган мусобақада йигирма ҳафта давомида ғолиб чиқди. Йиғувчилар 1981 йилнинг икки ойлик планини зарбдорларча адо этдилар, эҳтиёт қисмлар тайёрлаш юзасидан биринчи квартал топшириғини бажарганликлари ҳақида муддатидан илгари рапорт бердилар. Ишлаб чиқарилган бутун махсулотга давлат Сифат белгиси қўйилди.

Ягона наряд асосида ҳақ тўлаш билан меҳнатни ташкил этишнинг бригада формасини бошлаб берган коммунистларнинг актив иши туфайли меҳнатда ана шундай муваффақиятга эришилди. Партия бюросининг ёрдами билан съезд олди вахтаси кунларида цехда ўн олтита шундай бригада тузилган эди. Ишнинг пировард натижалари учун коллектив жавобгарлик юксак самара берди. Коммунист Валерий Гусев, комсомол Сергей Егоров бошчилик қилаётган бригадалар январь-февраль ойлари программасини бир ярим баравар ошириб адо этди.

Илғор коллективга фахрий ном бериш ҳақидаги гувоҳнома тантанали вазиятда топширилди. Машинасозлар бу гувоҳномани қабул қила туриб, ўзимизнинг бутун куч-ғайратимизни КПСС XXVI съезди мамлакат тракторсозлари олдига қўйган вазифани муваффақиятли бажаришга бағишлаймиз, дейишди.

(ЎзТАГ).

тонгги газеталарда

⊙ 3 март куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Яман Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Яман Халқ Демократик республикаси Олий халқ кенгаши президиумининг раиси, Бош министри А. Н. Муҳаммад билан учрашди.

⊙ КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Тихонов 3 март куни Кремлда ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси, мудофаа министри В. Ярузельский билан учрашди.

ПАРТИЯ РЕЖАЛАРИ — ХАЛҚ РЕЖАЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИНИНГ МЕҲНАТКАШЛАРИ КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ ҚИЗҒИН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР.

Катта ишлар программаси

Заводимиз коммунистлари, барча ишчи ва хизматчилари КПСС XXVI съезди материалларини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Съезд материалларидаги мамлакат экономикаси юксак маромда ривожланиб бораётганлиги, халқимизнинг турмуш фаровонлиги ортаётганлиги ҳақидаги фактлар барчамизни беқиёс қувонтирмоқда, зиммамизга юклатилган вазифаларни бажаришда ғайратимизга-ғайрат қўшмоқда.

КПСС XXVI съезди капитал қурилишни жадал ривожлантириш лозимлигини таъкидлади. Ўн биринчи беш йилликда мамлакатда яна янги-янги саноат объектлари, йўллар, шаҳарлар қурилади. Меҳнаткашларнинг турмуш шароити яхшиланади.

Капитал қурилишнинг улуғвор программасини амалга ошириш барча қатори бинокорлик материаллари саноати корхоналари коллективларидан ҳам ишлаб чиқаришдаги янгидан-янги резервларни излаб топиш, техника тараққиётини жадаллаштириш, унумли ва сифатли меҳнат қилишга интилишни тақозо этади.

Ўнинчи беш йиллик заводимиз коллективи учун меҳнат зафарларига бой давр бўлиб келди. Бу даврда барча кўрсаткичлар бўйича топшириқлар муддатидан аввал ортиғи билан адо этилди. Заводимизга Ҳамза районидаги саноат корхоналари орасида иккинчи бўлиб «Коммунистик меҳнат корхонаси» номи берилди.

Коллективимиз ўн биринчи беш йилликда ишлаб чиқаришни тинмай юксалтириш йўлидан бориб, бир қатор реконструкция ишларини амалга оширади. Жумладан, хозир бош корпусдаги 5 ва 6-пролётлар реконструкция қилинаяпти. Бундан ташқари янги бетон қориш узели қурилиши бошланди. Бу қурилишнинг 1981 йилнинг биринчи ярмида тугалланиши Ғарбий Сибирь учун буюртмаларни тез ва соз бажариш, маҳсулот ҳажмини кўпайтириш имконини беради.

А. ХАБИБУЛЛИН,
Қўйлиқдаги экспериментал кўприк темирбетон конструкциялари заводи партия ташкилоти секретари.

БАЙРОҚДОРЛАР ЮТУҒИ

Ўтган йилдаги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, кўчма Қизил байроқни қўлга киритган ва номи СССР Халқ хўжалиги Ютуқлари Виставкасидаги «Ҳурмат тахтаси»га ёзилган 4-дон маҳсулотлари комбинати коллективи шу кунларда ҳам жадал суръат билан меҳнат қилаяпти. Комбинат коллективи икки ойлик топшириқни КПСС XXVI съезди иш бошлаган дастлабки кунларда бажаришга ва планга қўшимча 600 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга ваъда берганди. Бу ваъда муваффақиятли бажарилди. Корхонада шу кунгача реализация қилиниб, савдо тармоқларига жўнатилган маҳсулот 11 миллион сўмликдан ортиб кетди.

Коллектив ҳозир ҳар куни 185—190 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, Тошкент, Фарғона, Андижон, Наманган, Сирдарё каби областларнинг савдо тармоқларига юбормоқда.

Комбинатда КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш учун авж олаётган мусобақада шоли оқловчилар Т. Бондаренко, В. Горбачев, М. Беседина каби меҳнат илғорлари барчага намуна бўлишаяпти. Бу ишчилар ўзлари меҳнат қилаётган бригадаларда топширилган вазифага сидқидилдан муносабатда бўлиб, кўплаб юқори сифатли маҳсулот тайёрлаш ишига салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

Халқ фаровонлигини ўйлаб

Тажриба ремонт-механика заводининг ишчи ва хизматчилари КПСС XXVI съездида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев қилган Ҳисобот докладини зўр қизиқиш билан ўрганиб чиқишди. Унда Коммунистик партиянинг ички ва ташқи сиёсати чуқур таҳлил қилинган, партия ва совет халқи олдига аниқ вазифалар қўйилган. Бу вазифаларни бажариш жамиятимизни янада юқори тараққиёт босқичига кўтаради.

Қисқа қилиб айтганда, партиянинг олий мақсади халқни бахтсаодатли қилишдир. Барча изланиш ва ҳаракатлар шу мақсадга йўналган. Бу ҳақда коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи Д. Клочков шундай деди:

— Агар бизнинг бригадамизни мисолга оладиган бўлсак партияни халқ фаровонлигини оширишга кўрсатаётган ғамхўрлигининг ёрқин гувоҳи бўламиз. Ўтган йили ишчиларимиздан икки киши янги уйга кўчиб ўтди. Ҳозир коллективимиздаги ҳар икки ишчидан бири шинам уйда истиқомат қиляпти. Ўтган йили бригадамиз аъзоларидан уч киши санаторийда бўлиб, саломатлигини мустаҳкамлади. Шуни ҳам айтиш керакки, уларга йўлланма касаба союз ташкилоти томонидан текинга берилди.

Завод, ферма—бу ҳам бир уй бўлиб, одам умрининг камида учдан бир қисмини шу ерда ўтказади. Бинобарин, бу ерда ҳамма нарса — иш жойидан тортиб маиший хизмат корхоналари-ю, ошхоналаригача қулай, замонавий бўлиши керак, — деб таъкидлаган Л. И. Брежнев Ҳисобот докладида. Бунда жуда катта маъно бор. Иш шароити яхши бўлса меҳнат унумли бўлади. Ишчи ўз меҳнати билан завқланади, чарчамайди.

Шу боисдан ҳам биз партиянинг янги ғамхўрликларига зарбдор меҳнат билан жавоб бермоқчимиз. Икки ойлик топшириқни муддатидан олдин бажарган эдик. Съезд иш олиб бораётган кунларда зиммамизга оширилган мажбурият қабул қилдик. Умумий йиғилиш ўтказиб йиллик планни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 64 йиллиги кунига қадар бажаришга аҳд қилдик.

ЗЎР ҚИЗИҚИШ БИЛАН

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVI съездига Ҳисоботи ҳамда ички ва ташқи сиёсат соҳасида партиянинг навбатдаги вазифалари тўғрисида ўртоқ Л. И. Брежнев доклади ҳамда «СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981 — 1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари» тўғрисида ўртоқ Н. А. Тихоновнинг доклади бирлашмамизнинг барча инженер-техник ходимлари, ишчи-хизматчилари томонидан зўр қизиқиш ва катта эътибор билан ўрганиляпти.

Корхонамизда иккита назарий семинар ва марксизм-ленинизм асосларининг 13 та мактаби муваффақиятли ишлаб турибди. Тингловчилар докладларда ва съездда сўзга чиққан нотиқларнинг нутқларида баён этилган янги режалар асосида ўз ишларига яна бир бор синчиклаб назар ташламоқдалар, бундан буён қилинадиган ишларнинг конкрет режаларини белгиламоқдалар.

Шу кунларда биз, пропагандистлар, агитатор, сиёсий ахборотчи ва докладчиларнинг, умуман идеология активларининг олдида жуда катта вазифалар турибди. У ҳам бўлса, жонажон партиямиз XXVI съезди материалларини ҳар бир тингловчи қалби ва онгига етказиш, уларнинг моҳияти ва аҳамиятини кенг ва чуқур тушунтириш, ана шу асосда меҳнаткашларни келгусида янги довонларни эгаллашга сафарбар этишдан иборат. Мен назарий семинар машғулотларини олиб боряпман. Турган гапки, назарияни бевосита коллективимиз олдида турган амалий вазифалар билан боғлаб тушунтириш менинг эзгу мақсадимдир.

Н. ГУСЕВА,
Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг пропагандисти.

Область партия комитетида кенгаш

Область партия комитетида КПСС XXVI съезди қарорларини тушунтириш ҳамда пропаганда қилиш масалаларига бағишлаб область оммавий ахборот ва пропаганда воситалари ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Унда область, шаҳар, район, кўп нусхали газеталар редакциялари, область телевидениеси ва радиоси, маҳаллий радиоэшиттиришлари ижодий ходимлари қатнашдилар.

Кенгашни область пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Э. Шодмонов очди.

Тошкент область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев «КПСС XXVI съезди материаллари ва қарорларини тушунтириш ва пропаганда қилиш бўйича оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг вазифалари» тўғрисида доклад қилди.

Бу масалани муҳокама қилишда «Тошкент ҳақиқати» газетасининг редактори Н. Насимов, «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг редактори С. Кароматов, Янгийўл район радиоэшиттириш редактори З. Ҳайдарова, область телевидениеси бош редактори И. Юсупов, «Социалистический Чирчик» газетасининг редактори Л. Семенов, Урта Чирчиқ район «Машъал» газетаси редактори М. Хўжаев ва қатнашдилар.

● *Тошкент—жаҳонга*

БУЮРТМАЧИЛАР УЧУН

«Ташавтоматика» заводи коллективи шаҳримизнинг кўпгина корхона ва ташкилотлари қатори КПСС XXVI съезди қарорларига фидокорона меҳнат билан жавоб бермоқда. Шу кунларда заводда социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилган.

Заводда ишлаб чиқариладиган маҳсулотларнинг асосий қисмини холодильник қисмлари ташкил этади. Мазкур завод мамлакатимизнинг кўпгина республика ва шаҳарларидаги корхоналар билан мунтазам алоқада бўлиб келмоқда.

Бундан ташқари, заводнинг йил сайин хорижий буюртмачилари ҳам кўпайиб бормоқда. Монголия Халқ Республикаси, Чехословакия, Венгрия каби мамлакатлар заводнинг доимий буюртмачилари ҳисобланади.

БУГУН

завод ана шу мамлакатларга жўнатиладиган маҳсулотларнинг яна бир туркумини ҳозирлаб қўйди. Турли маркадаги бўёқ бериш камералари, холодильникларнинг совутгичларини синовдан ўтказадиган аппаратлардан завод 50 тасини буюртмачиларга юборди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида

Икки ойлик қизғин ўтсин

Шаҳарни ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитария ҳолатини яхшилаш бўйича икки ойликни ўтказиш шаҳар штабининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси В. О. Қозимов раислик қилди. Йиғилишда ташкилий масалалар кўриб чиқилди, шунингдек шаҳарликларни ана шу кампанияга кенг жалб этиш бўйича тадбирлар тасдиқланди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ободонлаштириш Бош бошқармасининг бошлиғи Ш. И. Исломовнинг ахбороти тингланди. У икки ойлик даврида ҳал этилиши лозим бўлган вазифаларга тўхталиб ўтди.

Жумладан, 400 минг туп дарахт ва 800 минг тупдан ортиқ яшил тўсиқ ўтказиш, ўнлаб микрохиёбонлар, яшил зоналар барпо қилиш лозим. Кўчатлар яхши ривожланиши учун агротехника қоидаларига пухта риоя этиш, кўчатлар суғорилиши ҳақида ғамхўрлик қилиш керак. Корхоналар ва ташкилотларнинг коллективлари кўчат ўтказишни белгиланган жойларда олиб боришлари, барча ишларни ободонлаштириш бошқармалари билан келишиб бажаришлари зарур.

Икки ойликнинг муваффақиятли ўтиши кўп жиҳатдан район штабларининг аниқ ва оператив ишлаши билан боғлиқ. Уларнинг раҳбарлари белгиланган тадбирларни ўз вақтида ўтказиш чораларини кўришлари керак.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

ИБРАТЛИ ТАДБИРЛАР

Шу кунларда Киров районининг А. Қодирий номли маданият уйи район «Билим» жамияти билан ҳамкорликда Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди ҳамда КПСС XXVI съезди ҳужжатларига бағишланган қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Маданият уйида лекторий, тарғибот бригадаси мунтазам фаолият кўрсатиб турибди. Ана шу бригада районнинг корхона ва маҳаллаларида турли мавзуларда чиқишлар қилмоқда.

БУГУН

маданият уйи «Билим» жамияти лекторлари билан бирга маҳаллаларда «Совет Иттифоқи коммунистик партияси XXVI съезди материаллари» мавзуида учрашув ўтказди. Бу учрашувда лекторлар съезд материалларининг тарихий роли, мамлакатимиз халқ хўжалиги ривожланишидаги аҳамиятини чуқур таҳлил қилиб беришди, ўн биринчи беш йилликдаги истиқболлар ҳақида гапиришди.

Съезд материаллари тарғиботига бағишланган учрашувлар районнинг Гидростанция, Фирдавсий номли, Обод ва Бодомзор маҳаллаларида ўтказилди.

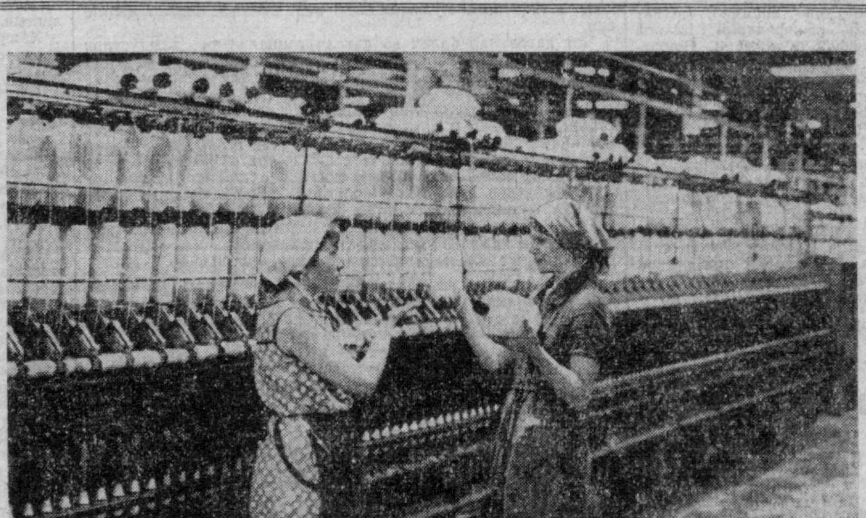

Тошкент тўқимачилик комбинатида ўз меҳнати билан шуҳрат қозонган кўпгина ҳамшаҳарларимиз меҳнат қилишади. Шулардан бири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони йигирувчи Буолма Жўраевадир. У делегат сифатида партиямизнинг XXVI съездида иштирок этди.

Съезд материалларидан илҳомланган комбинат коллективи шу кунларда зўр кўтаринкилик билан меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: комбинатнинг илғор йигирувчилари, комсомол аъзолари Лилия Латипова ва Фаина Хуснутдинова.

Б. Юсупов фотоси. (ЎзТАГ).

● *Билим юртларида*

Студентлар конференцияси

Ю. А. Гагарин номидаги Тошкент авиация техникумида билим юрти студентларининг ишчилар синфига бағишланган конференцияси бўлиб ўтди.

Конференцияда билим юртининг 300 битирувчиси, Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчилари, мастерлар, меҳнат ветеранлари ҳамда техникум ўқитувчилари иштирок этишди.

Сўзга чиққанлардан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Г. Павлова битирувчиларга ўз меҳнат тажрибаси, зарбдор беш йилликларда қўлга киритган ютуқлари ҳақида гапирди. У студентларни охирги ишлаб чиқариш практикасини муваффақиятли якунлаганликлари учун чин дилдан табриклади ҳамда уларнинг ишчилар синфининг муносиб ворислари бўлиб етишишларига улкан зафарлар тилади.

Сўзга чиққан битирувчилар Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди, КПСС XXVI съезди материаллари ҳақида гапирдилар ҳамда съезд қарорларини амалда татбиқ этишда муносиб ҳисса қўшишга сўз бердилар.

МАКТАБ ҲАЁТИ

ТАРБИЯ МАВЗУИДА

Халқаро хотин-қизлар куни 8 Март байрами арафасида Октябрь районидаги Қ. Турдиев номли 59-ўрта мактабда ота-оналар университетининг навбатдаги йиғилиши бўлди.

Йиғилишни мактаб директори С. Камолова кириш сўзи билан очди.

Шундан сўнг, филология фанлари кандидати, Беруний мукофоти лауреати Музайяна Алавия сўзга чиқиб ота-оналарнинг бола тарбиясига таъсири ҳақида, муомала маданияти тўғрисида гапирди.

Шунингдек, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, Республикада хизмат кўрсатган артист Лутфулла Саъдуллаев «Бола ва театр» номли мавзуда сўзлади.

Йиғилиш охирида актёр Л. Саъдуллаев «Фарзандим - жигарбандим» «Донишманднинг ёшлиги» спектаклларидан монологлар ўқиб берди.

С. ҒАФУРОВ.

телетайп лентасидан

● **УЛАН-БАТОР.** Монголиянинг Мурэнс шаҳрида Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган радиостанция муддатидан илгари фойдаланишга топширилди. Шу муносабат билан шаҳар меҳнаткашларининг бўлиб ўтган митингида МХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Ч. Сурэн нутқ сўзлаб бундай деди: бу объектнинг барпо этилиши МХР билан СССР ўртасидаги самарали иқтисодий ҳамкорликнинг ёрқин намунасидир, Хубсугул ўлкаси аҳолиси учун катта байрамдир.

Янги радиостанция Шимолий Монголия территориясининг катта қисмида эшиттиришларнинг пухта қабул қилинишини таъминлайди.

● ПАРИЖ. Маориф системаси эҳтиёжларига ажратиладиган давлат маблағларининг қисқартирилишига қарши норозилик билдираётган француз ўқитувчиларининг кураши тобора кенгаймоқда. Сен-Сен-Дени департаменти ўқитувчилари ҳаракат кунини ўтказдилар. 3 мингдан зиёд киши департаментда 206 та ўрта ва бошланғич мактабни ёпиш тўғрисида маъмурларнинг қарорига қарши норозилик билдириб уюштирилган намойишга чиқди.

Сена ва Марна, Луара ва Шер, Финистер департаментларида ҳам норозилик намойишлари бўлиб ўтди.

● **БЕРЛИН.** Берлинда бўлиб ўтган матбуот конференциясида таъкидланишича, бу йил пойтахтдаги болалар адабиёти нашриёти ГДР ёш китобхонлари учун 400 дан зиёд китоб чиқаради.

Сўнгги вақтларда ана шу нашриёт чоп этган У. Кантнинг «Нойдунов-дан Новосибирскка саёҳат» ва Б. Плундранинг «Оққушлар ороли» китоблари болаларга манзур китоблар бўлиб қолди, деди нашриёт директори Ф. Родриган.

● ДЕҲЛИ. Шаҳарнинг қоқ марказида, Канат Плейс майдонида жойлашган «Деҳли китоб маркази» магазини Ҳиндистон пойтахти аҳолисига ғоят манзур бўлмоқда. Бу магазин йигирма йилдан кўпроқ вақтдан буён совет китоблари билан савдо қилади.

Бу ерда Ҳиндистон халқларининг кўпгина тилларида нашр этилган совет ижтимоий-сиёсий, илмий, ўқув, бадиий, болалар адабиётига оид китобларни сотиб олиш мумкин. К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асарлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг асарлари томошабинларда зўр қизиқиш туғдирмоқда.

Совет ҳиндшуносларининг китоблари, ижтимоий фанларнинг турли соҳаларига оид китоблар, А. Н. Толстой, Ф. М. Достоевский, А. С. Пушкин, А. П. Чехов, И. С. Тургенев, Н. А. Островский, А. М. Горький, М. А. Шолохов, В. В. Маяковский, К. А. Федин ва бошқа рус ҳамда совет шоирлари ва прозаикларининг асарларига талаб катта.

(ТАСС).

СССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1981—1985 ЙИЛЛАРГА ВА 1990 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ДАВРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

Совет халқи Ленин партиясининг синалган раҳбарлигида, КПСС XXIV ва XXV съездлари ишлаб чиққан иқтисодий стратегияни амалга ошира бориб, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда ва совет кишиларининг фаровонлигини оширишда янгидан-янги муваффақиятларга эришди.

Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва халқ зиёлиларининг иттифоқи, совет жамиятининг социал-сиёсий ва ғоявий бирлиги мустаҳкамланди. СССР халқларининг дўстлиги янада кучайди. Социалистик демократия янги поғонага кўтарилди, меҳнаткашларнинг ижтимоий ва ишлаб чиқаришдаги активлиги ўсди, халқ депутатлари Советларининг, касаба союзларининг ва комсомолнинг роли ошди. СССРнинг янги Конституцияси — ривожланган социализм Конституцияси қабул қилинди.

СССРнинг қардош социалистик мамлакатлар билан ҳамдўстлиги кенгайди ва бойиди. Совет Иттифоқи тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун, халқаро кескинликни юмшатиш учун кураш программасини изчиллик билан амалга оширмоқда. Совет давлатининг жаҳондаги воқеаларнинг боришига таъсири узлуксиз ўсмоқда.

Хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал этишда, совет халқининг, барча иттифоқдош республикалар меҳнаткашларининг бунёдкорлик фаолиятида Коммунистик партиянинг раҳбарлик, йўналтирувчилик ва ташкилотчилик роли ошди.

Совет халқи навбатдаги ўн йилликка (1981—1990 йиллар) уни янги катта ишлар ва зафарлар ўн йиллигига айлантиришга қатъий аҳд қилиб қадам қўймоқда.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишлари КПСС Программасига, партия XXIV ва XXV съездларининг қарорларига, мамлакатда эришилган муваффақиятларга асосланиб ишлаб чиқилди. У СССРдаги коммунистик қурилиш тажрибасини умумлаштиради, бошқа социалистик мамлакатларнинг тажрибасини эътиборга олади, Коммунистик партиянинг иқтисодий ва социал ривожланишнинг энг муҳим масалаларига доир стратегияси ва тактикасини саксонинчи йилларнинг конкрет шароитларига татбиқан тўлиқ ифодалайди, планларимизнинг тинч, бунёдкорлик характерини ифодалайди.

I. 1976—1980 йилларда экономикани ривожлантириш ва халқ фаровонлигини оширишнинг асосий якунлари

Ўнинчи беш йилликда халқ хўжалиги КПСС XXV съезди белгилаб берган ҳамда ижтимоий ишлаб чиқаришни узлуксиз ривожлантириш, унинг самарадорлигини ва иш сифатини ошириш асосида совет халқининг фаровонлигини янада юксалтириш йўлига мувофиқ ривожлантирилди. Мамлакатнинг миллий бойлиги кўпайди. Иқтисодий ва илмий-техникавий потенциални, моддий ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш ҳамма тармоқларини ўстиришга эришилди. Совет давлатининг мудофаа қобилияти лозим даражада сақланмоқда.

Тўққизинчи беш йилликка нисбатан миллий даромад жами 400 миллиард сўмлик, саноат маҳсулоти 717 миллиард сўмлик ва қишлоқ хўжалиги маҳсулоти 50 миллиард сўмлик кўпайди. Миллий даромаднинг бешдан тўрт қисмидан бевосита аҳолининг истеъмоли, уй-жой ва социал-маданий қурилиш учун фойдаланилди.

Халқ хўжалигига беш йил мобайнида 634 миллиард сўм капитал маблағ сарфланди. Асосий фондлар 1,4 баравар кўпайди. 1200 тадан кўпроқ йирик саноат корхонаси ишга туширилди.

Экономика пойдевори — оғир саноатнинг янада ўсиши таъминланди. Техника тараққиётини белгиловчи тармоқлар илдам суръатлар билан ривожлантирилди. Ёқилғи қазиб чиқариш, электр энергия ҳосил қилиш, қора ва рангли металлар ишлаб чиқариш кўпайди. Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш 21 процент, шу жумладан маданий-маиший ва рўзғор ашёлари ишлаб чиқариш 41 процент ошди; маҳсулотнинг турлари кўпайди, сифати яхшиланди.

Фан-техника тараққиёти жадаллашди, халқ хўжалигига янги техникани жорий этиш кўлами кенгайди, ишлаб чиқаришнинг техникавий даражаси кўтарилди. Бу вазифаларни ҳал этишга совет фани катта ҳисса қўшди.

Партиянинг аграр сиёсати изчиллик билан ўтказилди. Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси мустаҳкамланди, у тобора кўпроқ индустриал қиёфа касб этмоқда. Ишларнинг бутун комплекси юзасидан бу тармоққа 170 миллиард сўмдан кўпроқ капитал маблағ сарфланди ёки халқ хўжалигига сарфланган жами капитал маблағ ҳажмининг 27 процентдан ортиғи сарфланди. Қишлоқ хўжалигига 1,8 миллионта трактор, 1,3 миллионтадан зиёд юк автомобили ва 540 мингтага яқин дон комбайни, чорвачилик ва ем-хашак етиштириш учун кўп миқдорда машиналар, 390 миллион тоннага яқин минерал ўғит етказиб берилди. Меҳнатнинг машина-механизмлар билан таъминланиши 1,4 баравар ортди. Ирригация ва мелиорация қурилиши соҳасидаги ишлар кенг миқёсда олиб борилди. Суғориладиган ва захи қочирилган ерлар майдони қарийб 35 миллион гектарга етказилди. РСФСР Ноқоратупроқ зонаси қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг комплекс программаси амалга оширилмоқда. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини марказлаштириш ва ихтисослаштириш, аграр-саноат интеграцияси янада чуқур ва кўп томонлама характер касб этди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш таъминланди. Беш йиллик мобайнида йиллик ўртача ялпи дон ҳосили биринчи марта 205 миллион тоннага етди. Гўшт, сут, тухум, пахта ва бошқа маҳсулотлар етиштириш кўпайди.

Транспорт янада ривож топди, унинг техника билан таъминланиши яхшиланди. Юк ташишда қувур транспортининг, денгиз ва автомобиль транспортининг роли, пассажир ташишда эса ҳаво транспортининг роли ошди. Байкал — Амур темир йўл магистралини қуриш давом эттирилди.

СССР экономикаси яхлит халқ хўжалик комплекси сифатида ривожланди. Ҳар бир республиканинг иқтисодий потенциали анча кўпайди.

Айниқса, мамлакатнинг шимолий ва шарқий районларидаги территориал-ишлаб чиқариш комплекслари жадал вужудга келтирилди. Ғарбий Сибирда нефть (шу жумладан газ конденсати) қазиб олиш 2,1 баравар, газ қазиб олиш 4,3 баравар кўпайди.

Фан-техника тараққиёти, бошқарувни такомиллаштириш асосида ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга эришилди, ижтимоий меҳнат унумдорлиги 17 процент ўсди. Саноатда маҳсулотни кўпайтиришнинг 75 проценти, қишлоқ хўжалигида маҳсулотни кўпайтиришнинг ҳаммаси, қурилишда — қурилиш-монтаж ишларини ўстиришнинг 95 проценти меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига қўлга киритилди. Маҳсулот сифати яхшиланди.

Социал вазифаларни ҳал этишда янги катта қадам қўйилди. Беш йил мобайнида миллий даромаддан халқнинг турмуш даражасини оширишга тўққизинчи беш йилликка нисбатан 334 миллиард сўм кўп маблағ ажратилди. Совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжлари тўлиқроқ қондирилди, уларнинг меҳнат ва турмуш шароитлари яхшиланди.

Реал даромадлар аҳоли жон бошига 18 процент кўпайди. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача иш ҳақи қарийб 16 процент ва колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 26 процент ошди.

Қора ва рангли металлургия, кўмир, сланец ва тўқимачилик саноати, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, темир йўл транспорти айрим категориядаги ходимларининг меҳнат ҳақи ошди. Ноишлаб чиқариш тармоқлари ходимларининг тариф ставкалари ва мансаб окладларини оширишдек катта социал тадбирни ўтказиш ниҳоясига етказилди, натижада 31 миллион ишчи ва хизматчининг иш ҳақи кўпайтирилди.

Бепул таълим, медицина ёрдами, қариликда моддий таъминот ва бошқа социал тадбирлар ижтимоий истеъмол фондлари ҳисобидан амалга оширилмоқда, шу фондлар беш йиллик мобайнида 527 миллиард сўмдан иборат бўлди. Бу фондлардан бериладиган тўловлар ва имтиёзлар аҳоли жон бошига 1975 йилдаги 354 сўмдан 1980 йилда 438 сўмга етди.

Улуғ Ватан уруши қатнашчиларининг моддий-маиший шароитлари, колхозчиларнинг ҳамда халқ хўжалиги бир қанча тармоқлари айрим категориядаги ходимларининг пенсия таъминоти яхшиланди. Соғлиқни сақлаш муассасаларида овқатланиш ва дори-дармон сотиб олиш харажатлари нормаси оширилди. Умумий таълим мактабларининг I—V синфлари ўқувчиларига дарсликларни бепул бериш жорий этилди. Бошқа социал тадбирлар ўтказилди.

Кўпгина озиқ-овқат ва саноат молларини истеъмол қилиш ортди. Хизмат кўрсатиш соҳаси янада ривож топди. Чакана товар обороти 24 процент, маиший хизмат ҳажми 43 процент кўпайди.

Уй-жой қурилиши кенг миқёсларда олиб борилди. Шу мақсадлар учун 87,2 миллиард сўм, яъни беш йиллик планда белгиланганига нисбатан кўпроқ ҳажмда капитал маблағ сарфланди. Беш йилликда жами саҳни 530 миллион квадрат метр уй-жой бинолари қуриб битказилди. 50 миллиондан кўпроқ кишининг уй-жой шароитлари яхшиланди. Ҳозир шаҳар аҳолисининг 80 процентга яқини алоҳида квартираларда истиқомат қилмоқда.

Маориф, маданият, соғлиқни сақлаш, физкультура ва спорт соҳасида янги тараққиётга эришилди. Аҳолининг дам олиши учун анча қулай шароит яратилди.

XXII ёзги Олимпиада ўйинлари муваффақиятли ўтди, бу ўйинлар биринчи марта социалистик мамлакатда ўтказилди.

Ёшларга умумий ўрта таълим бериш амалга ошира борилди. Кадрлар тайёрлаш кенгайтирилди. 12,5 миллион йигит ва қиз ҳунар-техника билим юртларида касб ўрганди. Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари 10 миллион мутахассис тайёрлаб берди.

Врачлар сони 1975 йилдаги 834 минг кишидан 1980 йилда 1 миллион кишига етди, касалхоналардаги ўринлар миқдори эса 10 минг аҳоли ҳисобига 118 тадан 125 тага етди. Санаторийлар, дам олиш уйлари, пансионатлар, мактабгача тарбия болалар муассасалари, пионер лагерлари, пионерлар ва ўқувчилар уйлари тармоғи кенгайди.

Атроф муҳитни муҳофаза қилиш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш ва уларни такрор кўпайтириш тадбирлари ўтказилди. Шу мақсадларга сарфланган маблағлар 1,5 баравар кўпайди.

Қардош социалистик мамлакатлар билан янада ҳар томонлама ҳамкорлик қилина бошланди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар социалистик иқтисодий интеграциясининг узоқ муддатли комплекс программасини амалга ошириш давом эттирилди. Ривожланаётган ва капиталистик мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар кенгайди.

Планли хўжаликнинг афзалликларидан янада тўлиқроқ фойдаланилганида, ишлаб чиқариш резервлари активроқ ишга солинганида, камчиликларни тугатиш учун янада сабот билан кураш олиб борилганида, экономикани ривожлантиришда ва социал вазифаларни ҳал этишда бундан ҳам салмоқлироқ ютуқларга эришиш мумкин бўлур эди. Айрим тармоқлар ва корхоналар белгиланган планларини бажармадилар. Металл ва ёқилғининг чиқитга чиқиши ва исроф бўлиши суст қисқартирилди, иккиламчи ресурслардан дуруст фойдаланилмади. Капитал маблағнинг сочиб юборилишига барҳам берилмади, ишлаб чиқариш объектларини қуриш ва ишга тушириш муддатлари чўзиб юборилди. Қишлоқ хўжалигида унга ажратиб берилган ресурслардан етарли равишда самарали фойдаланилмади. Темир йўл транспорти ишидаги камчиликларни тугатишга муваффақ бўлинмади. Аҳолини баъзи озиқ-овқат ва саноат моллари билан, уй-жой, маиший хизмат билан таъминлашда қийинчиликлар содир бўлди.

Кўпгина эски, шу жумладан йирик фойдали қазилма конларининг тугаб қолиши, қазиб чиқариш саноатининг асосий марказлари шарққа ва шимолга силжиши, шунингдек, 1977, 1979 ва 1980 йилларда об-ҳаво шароитларининг қишлоқ хўжалиги учун ноқулай келиши айрим иқтисодий ва социал вазифаларни ҳал этишни мураккаблаштирди.

Ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш соҳасидаги вазифаларни планда белгиланганидек ҳал этишга муваффақ бўлинмади. Бошқариш ва планлаштириш механизми, хўжалик юритиш методлари, меҳнат ва ижрочилик интизомининг даражаси ҳозирги замон талабларидан орқада қолди. Бу ҳол халқ хўжалигини интенсив ривожланиш йўлига ўтказишни қийинлаштирди.

Айни пайтда умуман ўтган беш йилликнинг якунлари иқтисодий ва социал ривожланишнинг ҳамма йўналишларида мамлакатимиз олға силжиганидан далолат бериб турибди. Ўнинчи беш йиллик совет халқининг қаҳрамонона ишлари тарихида муносиб ўрин олади.

Совет Иттифоқи қудратли иқтисодий ва илмий-техникавий потенциал билан, юқори малакали кадрлар билан саксонинчи йилларга қадам қўймоқда. Иқтисодий ва социал ривожланиш соҳасида эришилган марралар янада кенг миқёсли вазифаларни ҳал этиш имконини беради.

II. 1981—1985 йилларда ва 1990 йилгача бўлган даврда мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг асосий вазифалари

Бошланган ўн йиллик — коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда, ижтимоий муносабатларни ривожлантиришда, янги инсонни камол топтиришда янги катта босқичдир. Шу даврда етук социализм жамиятининг имкониятлари ва афзалликларидан янада тўлароқ фойдаланишни таъминлаш, унинг моддий ва маънавий бойликларини, иқтисодий ва илмий-техникавий потенциалини анча кўпайтириш лозим бўлади. СССРнинг социал асоси — ишчилар, деҳқонлар ва зиёлиларнинг бузилмас иттифоқи кучаяди; халқлар дўстлиги мустаҳкамланади.

Саксонинчи йилларда Коммунистик партия бутун ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини янада оширишни, меҳнат унумдорлигини кўпайтиришни, совет кишиларининг социал активлигини ва меҳнат ғайратини ўстириш асосида халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини муттасил юксалтиришни, шахсни ҳар томонлама камол топтириш учун энг яхши шароитлар яратишни олий мақсад қилиб қўйган ўзининг иқтисодий стратегиясини амалга оширишни изчиллик билан давом эттиради.

Шунга биноан, яқин ўн йилликда:

Жамиятнинг бундан буёнги социал тараққиёти таъминлансин, халқ фаровонлигини юксалтиришнинг кенг программаси амалга оширилсин.

Аҳолининг юқори сифатли ва хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотларига, саноат молларига, маданий-маиший ва рўзғор буюмларига ҳамда хизматларга бўлган эҳтиёжлари янада тўлароқ қондирилсин.

Аҳолининг уй-жой ва маданий-маиший турмуш шароитлари яхшилансин, ҳар бир оилани алоҳида квартира билан таъминлашга асосан эришилсин, коммунал хўжалик ва транспорт, шаҳарларни ҳамда қишлоқларни ободонлаштириш ривожлантирилсин.

Одамларнинг энг муҳим турмуш фаолияти соҳасида — меҳнатда чуқур ўзгартишлар амалга оширилсин, меҳнат шароитлари яхшилансин ва енгиллаштирилсин, серунум ва ижодий ишлаш учун кенг имкониятлар яратилсин, ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасидаги муҳим тафовутларни тугатиш, аграр меҳнатни индустриал меҳнатнинг бир турига айлантириш йўлидан анчагина олға силжишга эришилсин.

Самарали демографик сиёсат ўтказилсин, социалистик жамиятнинг энг муҳим ячейкаси бўлмиш оилани мустаҳкамлашга, аёлларнинг оналикни меҳнат ва ижтимоий фаолиятда актив қатнашиш билан бирга қўшиб олиб бориши учун энг яхши шароитлар яратилишига кўмаклашилсин; болаларни ва меҳнатга лаёқатсиз кишиларни жамият ҳисобидан боқиш яхшилансин; одамларнинг умрини ва меҳнат активлигини узайтириш, уларнинг сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш тадбирлари системаси амалга оширилсин.

Одамларнинг уйғун маънавий турмуши, бутун аҳолининг маданият бойликларидан баҳраманд бўлиши учун имкониятлар кенгайтирилсин, маориф ва маданиятни янада юксалтириш таъминлансин, ахлоқий тарбия кучайтирилсин, меҳнатга ва ижтимоий мулкка коммунистик муносабат ривожлантирилсин.

Иш вақтидан янада оқилона фойдаланилсин, меҳнатнинг унумсиз сарф ва исроф бўлиши қисқартирилсин, маиший хизматни ривожлантириш, рўзғор ишларини енгиллаштириш асосида меҳнаткашларнинг бўш вақти кўпайтирилсин, айниқса ёшларнинг бўш вақтини самарали ўтказиш формалари ва уни ташкил этиш такомиллаштирилсин.

Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутлар аста-секин бартараф этилсин, мамлакатнинг барча республикалари ва районларида аҳолининг турмуш шароитлари яхшилансин.

СССРдаги миллат ва элатларнинг ҳар томонлама ривожланиши ва ўзаро яқинлашишига, жамиятнинг социал бир хиллигини кучайтиришга, одамларнинг янги тарихий бирлиги бўлмиш совет халқининг ғоявий-сиёсий бирлигини мустаҳкамлашга кўмаклашилсин.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлаш, унинг самарадорлигини ошириш асосида жамиятнинг иқтисодий жиҳатдан янада тараққий этиши, моддий-техника базасида чуқур сифат силжишлари таъминлансин.

Яхлит халқ хўжалик комплекси бўлмиш СССР экономикасининг тез ва балансли ривожланиши, унинг ҳамма тармоқлари ва иттифоқдош республикаларнинг хўжаликлари пропорционал ўсиши амалга оширилсин. Истеъмол ва жамғарма учун фойдаланиладиган миллий даромад 1990 йилга қадар камида 1,4 баравар кўпайтирилсин.

Ижтимоий меҳнатнинг ва ишлаб чиқаришнинг ташкил этилиши янада юқори поғонага кўтарилсин, бутун куч ва ресурслар халқ хўжалигининг асосий вазифаларини ҳал этишга сарфлансин, энг муҳим социал-иқтисодий проблемалар, биринчи галда озиқ-овқат проблемаси, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни ва маиший хизматни ривожлантириш, қўл меҳнати қўлланишини қисқартириш, машинасозлик, энергетика ва ҳамма турдаги транспортни юксалтириш, халқ хўжалигини химиялаштириш юзасидан тармоқ комплекс программаларини, шунингдек катта миқёсдаги бошқа программаларни ишлаб чиқиб, босқичма-босқич амалга ошириш таъминлансин.

Халқ хўжалиги структурасида илғор силжишлар амалга оширилсин, тармоқлараро ва ички тармоқ пропорциялари такомиллаштирилсин; фан-техника тараққиётини белгилаб берувчи тармоқларни илдам ривожлантириш, йирик территориал-ишлаб чиқариш комплексларини барпо этиш давом эттирилсин; аграр-саноат комплексининг ҳар томонлама ривожланиши, истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришнинг, шунингдек ишлаб чиқариш ва социал-иқтисодий инфраструктура тармоқларининг жадал ўстирилиши таъминлансин.

Мамлакат миллий бойлигини кўпайтиришнинг, социалистик жамғармаларни ва истеъмол ресурсларини тез ўстиришнинг ҳал қилувчи ва энг таъсирчан воситаси бўлмиш табиий, моддий ва меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланиш таъминлансин; меҳнат унумдорлигини оширишга, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида асосий фондларнинг самарадорлигини кўпайтиришга ва ишлаб чиқаришнинг материал сарфини камайтиришга алоҳида эътибор берилсин.

Фан-техника революциясининг ютуқларини социалистик хўжалик системаси афзалликлари билан узвий равишда бирлаштиришга ҳаракат қилинсин. Коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда ва актуал социал проблемаларни ҳал этишда фаннинг роли оширилсин; ягона техника сиёсати, халқ хўжалигини янада электрлаштириш; ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштиришни, асосий тармоқларни техника билан қайта қуроллантиришни таъминлайдиган машиналар ва технология жараёнларининг юқори самарали системаларини оммавий равишда қўлланишга ўтиш изчиллик билан амалга оширилсин.

Капитал қурилиш самарадорлиги кўтарилсин, уни изчиллик билан индустриялаш амалга оширилсин, асосий фондларнинг сифат жиҳатидан такомиллаштирилиши, ишлаб чиқариш қувватларининг тезроқ ишга туширилиши ва ўзлаштирилиши таъминлансин, ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш жадаллаштирилсин.

Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш, территориал меҳнат тақсимоти яхшилансин, ҳар бир иттифоқдош республиканинг умумдавлат вазифаларини ҳал этишга қўшаётган ҳиссаси кўпайтирилсин; Шарқий ва Шимолий районларнинг ёқилғи-энергетика ва минерал хом ашё ресурсларини хўжалик оборотига самарали равишда жалб этиш таъминлансин; йирик шаҳарларнинг ўсишини чеклаш йўли изчиллик билан ўтказилсин, кичик ва ўртача шаҳарлар ривожлантирилиб, уларга ихтисослаштирилган, серунум ишлаб чиқаришлар, корхоналарнинг, бирлашмаларнинг филиаллари жойлаштирилсин. СССР ишлаб чиқарувчи кучларини жойлаштиришнинг истиқболига мўлжалланган бош схемаси ишлаб чиқилсин.

Чет давлатлар билан ва аввало социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан иқтисодий, илмий-техникавий, маданий ва туристик алоқалар ривожлантирилсин ҳамда такомиллаштирилсин.

Экономикага раҳбарлик савияси кўтарилсин, марказлаштирилган бошқарув корхоналар, бирлашмаларнинг хўжалик мустақиллиги ва ташаббускорлиги билан тўлиқроқ қўшиб олиб борилсин; ҳамма жойда социалистик хўжалик юритишнинг илғор методлари жорий этилсин, хўжалик қурилишнинг энг зарур принципи — жамият манфаатлари йўлида энг кам чиқим қилиб, энг кўп натижага эришиш принципи изчиллик билан турмушга татбиқ этилсин. Бу масалаларни ҳал этишда халқ депутатлари Советларининг, касаба союзлари ва меҳнат коллективларининг роли оширилсин.

Узоқ муддатли вазифаларни рўёбга чиқаришда **ўн биринчи беш йиллик** масъулиятли босқич бўлиб қолади. Бу беш йиллик мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантириш йўлини ва партиянинг саксонинчи йиллардаги стратегик йўл-йўриқлари давомийлигини шундан кейинги беш йиллик хусусиятларини ҳисобга олиб мужассамлаштириши лозим.

Ўн биринчи беш йилликнинг бош вазифаси халқ хўжалигини барқарор, тобора ривожлантириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш, мамлакатнинг ишлаб чиқариш потенциалидан янада оқилона фойдаланиш, ресурсларнинг ҳамма турларини ҳар томонлама тежаш ва иш сифатини яхшилаш асосида совет кишиларининг фаровонлигини янада оширишни таъминлашдан иборат.

КПССнинг иқтисодий стратегиясига ва ўн биринчи беш йилликнинг бош вазифасига биноан:

1. **Халқ фаровонлигини изчиллик билан юксалтиришга доир тадбирлар системаси амалга оширилсин.** Аҳолини халқ истеъмол қиладиган моллар билан таъминлашга, уй-жой шароитларини ва медицина хизматини, меҳнат шароитларини яхшилашга, бошқа актуал социал вазифаларни ҳал этишга биринчи даражали аҳамият берилсин. Меҳнаткашларнинг турмуш шароитларини яхшилаш ишлаб чиқариш вазифаларини ҳал этиш билан мустаҳкамроқ боғлаб олиб борилсин.

Моддий ва маънавий рағбатлантириш системасининг таъсирчанлиги оширилсин, аҳоли даромадларининг асосий манбаи бўлмиш меҳнатга қараб ҳақ тўлашнинг рағбатлантирувчилик роли кучайтирилсин. Халқ хўжалиги тармоқларида, бирлашмаларда, корхоналарда меҳнат унумдорлигининг унга тўланадиган ҳақнинг ўсишига нисбатан илдамроқ ўсиши таъминлансин.

Ижтимоий истеъмол фондлари кўпайтирилсин, социал таъминот, маориф ва маданият ривожлантирилсин, болали оилаларнинг турмуш шароитлари, аҳолининг дам олиши яхшилансин.

Ходимларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш тўғрисида, ҳар бир коллективда ижодий вазиятни ва соғлом социал психологик муҳитни вужудга келтириш, бирлашмаларда, корхоналарда, муассасаларда ва ташкилотларда касбкор маҳоратини ошириш, маданий эҳтиёжларни қондириш, физкультура ва спортни ривожлантириш тўғрисида ғамхўрлик қилинсин.

Совет кишиларининг социал активлиги ва меҳнат ғайратини ўстиришга ҳамда социалистик мусобақани ривожлантиришга ҳар томонлама кўмаклашилсин.

2. **Экономиканинг тобора ўсиши таъминлансин, ижтимоий ишлаб чиқариш структураси такомиллаштирилсин.**

Истеъмол ва жамғарма учун ишлатиладиган миллий даромад 18—20 процент кўпайтирилсин.

Халқ хўжалигида илғор структуравий силжишларни, барқарор ва балансли кенгайтирилган такрор ишлаб чиқаришни таъминлайдиган тармоқлар илдам суръатлар билан ривожлантирилсин. Саноатнинг база тармоқлари — энергетика, металлургия, машинасозлик, химияни, шунингдек транспорт ва қурилишни техника билан қайта қуроллантириш давом эттирилсин. Маҳсулотнинг энг илғор турларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳисобига ёқилғи-энергетика комплекси ва конструкция материаллари ишлаб чиқариш структураси такомиллаштирилсин. Ундирма ва ишлама саноатни, меҳнат қуролларини ишлаб чиқарувчи ва истеъмол қилувчи тармоқларни ривожлантиришда ўзаро боғланишни янада кучайтиришга ҳаракат қилинсин, бунда халқаро социалистик кооперацияни кенгайтириш ва ишлаб чиқаришни ихтисослаштиришни чуқурлаштириш ҳар томонлама эътиборга олинсин.

Саноатда «А» группаси маҳсулоти ишлаб чиқаришга нисбатан «Б» группаси маҳсулоти ишлаб чиқариш тезроқ суръатлар билан ўсиши таъминлансин.

Аграр-саноат озиқ-овқат комплексини ҳар томонлама ривожлантириш, қишлоқ хўжалигини, унга хизмат қилувчи саноат тармоқларини, озиқ-овқат индустриясини, шунингдек қишлоқ хўжалик маҳсулотини тайёрлаш, асраш, ташиш ва қайта ишлашга алоқадор ишлаб чиқаришни пропорционал ва балансли ўстириш кўзда тутилсин. Қишлоқ хўжалигида дон ва ем-хашак етиштиришни кўпайтириш, чорвачиликни ривожлантириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг сақланишини таъминлаш, уни истеъмолчига энг яхши товар тарзида етказиб бериш вазифаларини ҳал этишга алоҳида эътибор берилсин. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини индустриал базага ва илғор технологияларга ўтказиш жадаллаштирилсин.

Транспортнинг ҳамма турлари ва аввало темир йўл транспортининг ишини яхшилашга доир тадбирлар амалга оширилсин ва уларнинг халқ хўжалиги ҳамда аҳоли эҳтиёжларига тўлиқроқ мувофиқ келадиган тарзда ривожланиши таъминлансин.

Моддий-техника таъминотининг умумдавлат системаси мустаҳкамлансин ва такомиллаштирилсин. Унинг моддий ресурслардан оқилона фойдаланиш ва шу ресурсларни тежашдаги ҳамда халқ хўжалигини хом ашё, металл, асбоб-ускуналар ва запас қисмлар билан узлуксиз таъминлашдаги роли ва масъулияти оширилсин.

Капитал маблағ асосий йўналишларга, ишга тушириладиган энг муҳим объектларга, аввало ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантиришга сарфлансин. Тез, тежамли ва юксак техника даражасида қурилсин.

Янги корхоналар биринчи галда экономика структураси илғор силжишларни таъминлайдиган, шунингдек мамлакатнинг шарқий ва шимолий районлари ёқилғи-энергетика ва минерал-хом ашё ресурсларини хўжалик оборотига киритишни таъминлайдиган тармоқларда ва ишлаб чиқариш соҳаларида қурилсин. Мамлакатнинг Европа қисмида янги ишлаб чиқариш объектлари қурилиши чеклансин.

Капитал қурилишнинг моддий-техника базаси мустаҳкамлансин, унинг малакали кадрлар билан таъминланиши яхшилансин, пудратчи ташкилотлар қувватининг ўзлари бажарадиган ишлари ҳажмига мувофиқ келишига эришилсин.

Иттифоқдош республикалар ва иқтисодий районларнинг хўжалиги комплекс ривожлантирилсин, уларнинг ижтимоий меҳнат тақсимоти системасидаги ихтисослашуви яхшилансин.

3. **Ҳамма тармоқларда ижтимоий ишлаб чиқаришни ҳар томонлама интенсивлаш асосида унинг самарадорлиги сабот билан оширилсин, маҳсулот ва хизмат кўрсатиш сифати яхшилансин.**

Халқ хўжалигининг балансли ривожланишини яхшилаш ва зарур резервларни вужудга келтириш, юксак пировард натижаларга эришишнинг жуда муҳим шарти бўлган моддий меҳнат ва молиявий ресурслардан ғоят оқилона фойдаланиш таъминлансин.

Ижтимоий меҳнат унумдорлиги 17—20 процент оширилсин, миллий даромадни ўстиришнинг камида 85—90 проценти шунинг ҳисобига қўлга киритилсин.

Меҳнатнинг техника билан қуролланиш даражаси оширилсин; ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш бутун чоралар билан жорий этилсин, барча тармоқларда, айниқса ёрдамчи ва кўмакчи ишларда қўл меҳнати билан шуғулланувчи ходимлар сони муттасил қисқартирилсин. Мавжуд ва барпо этилаётган иш жойларининг меҳнат ресурслари билан мутаносиб бўлишига эришиш тадбирлари кўрилсин. Айниқса Сибирь ва Узоқ Шарқ районларида янги ишга туширилаётган корхоналарни кадрлар билан таъминлаш учун шароит яратилсин. Меҳнатни ташкил этиш, уни нормаллаштириш ва рағбатлантириш яхшилансин. Меҳнатни илмий асосда ташкил этиш жорий қилинсин ва унинг самарадорлиги оширилсин.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг ҳамма турлари сифати анча оширилсин, халқ хўжалиги ривожи ва фан-техника тараққиётининг ҳозирги талабларига, шунингдек аҳолининг ошиб бораётган эҳтиёжларига мувофиқ маҳсулот хиллари кўпайтирилсин ва янгилансин. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг ялпи ҳажмида олий сифат категориясидаги маҳсулотнинг салмоғи муттасил кўпайтирилсин. Маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системалари актив жорий қилинсин.

Халқ хўжалик тармоқларида, бирлашмаларда, корхоналарда фондларнинг самарадорлигини кўтариш тадбирлари амалга оширилсин.

Ишлаб чиқариш қувватларидан янада оқилона фойдаланилсин, серунум техника кенг миқёсда жорий этилсин, ишлаб турган асосий фондларнинг структураси такомиллаштирилсин ва ўз вақтида янгилансин.

Ишга туширилган корхоналар ва объектларда лойиҳа қувватларини ўзлаштириш муддатларини қисқартиришга ва бошқа техникавий-иқтисодий кўрсаткичларга эришишга, энг самарали машина ва механизмларнинг иш сменалари коэффициентини оширишга, эскирган техникани янада тезроқ янгилашга алоҳида эътибор берилсин.

Улушли капитал маблағ сарфини камайтириш учун фан-техника тараққиёти ютуқларидан ва рационал конструкторлик ечимларидан тўлиқроқ фойдаланилсин.

Моддий ресурслар тежаб-тергаб ишлатилсин. 1985 йилда 1980 йилга нисбатан халқ хўжалигида 160—170 миллион тонна шартли ёқилғи, шу жумладан ишлатиш нормасини камайтириш ҳисобига 70—80 миллион тонна шартли ёқилғи миқдоридаги ёқилғи — энергетика ресурсларининг тежаб қолиниши машинасозлик ва металл ишлашда қора металлар прокати сарфлаш нормасини ўрта ҳисобда камида 18—20 процент, пўлат қувурлар ишлатиш салмоғини 10—12 процент, рангли металлар прокати ишлатиш салмоғини 9—11 процент камайтириш; қурилишда қора металлар прокати ва ёғоч тахта ишлатишни 7—9 процент, цемент ишлатишни 5—7 процент камайтириш таъминлансин.

Иккиламчи материалларни ва ёқилғи энергетика ресурсларини, рўзғор чиқитларини, шунингдек йўл-йўлакай чиқадиган ва ҳосил бўладиган маҳсулотларни хўжалик оборотига янада кенг миқёсда жалб қилиш иши давом эттирилсин. Иккиламчи хом ашё тайёрлаш ва қайта ишлаш билан шуғулланувчи ташкилотларнинг моддий-техника базаси ривожлантирилсин. Идишлар ва идишбоп материалларни ихтисослаштирилган тарзда ишлаб чиқариш кенгайтирилсин, унинг сифати ва унификация даражаси оширилсин. Кўп оборот қилинадиган ва қайтариб олинадиган идишдан фойдаланиш яхшилансин.

Ишлаб чиқаришда, хизмат кўрсатиш ва бошқарув соҳаларида иқтисодий тежаш кучайтирилсин. Саноатда, қурилишда, транспортда, қишлоқ хўжалигида ва бошқа тармоқларда исрофгарчиликни тугатиш тадбирлари ишлаб чиқилиб, амалга оширилсин. Экономиканинг ҳамма бўғинларида хўжалик ҳисоби ҳар томонлама мустаҳкамлансин.

(Давоми учинчи бетда).

СССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1981—1985 ЙИЛЛАРГА ВА 1990 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ДАВРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

(Боши олтинчи бетда).

Канск-Ачинск территориал-ишлаб чиқариш комплексини вужудга келтириш давом эттирилсин. Березовскдаги 1-кўмир разрезининг ва Красноярск оғир экскаваторлар заводининг биринчи навбатлари, 1-Березовск ГРЭСидаги қувватлар ишга туширилсин. Саян территориал-ишлаб чиқариш комплексининг янада ривожлантирилиши таъминлансин. Саян-Шушенск ГЭСи асосан қуриб битказилсин. Абакан вагонсозлик ва Саян алюминий заводларида қувватлар ишга туширилсин, Минусинск шаҳрида электротехника корхоналари қурилиши давом эттирилсин.

Красноярск дон ўриш комбайнлари ишлаб чиқариш бирлашмасида серунум дон ўриш комбайнларини ишлаб чиқаришни кўпайтирадиган қувватлар ривожлантирилсин.

Богучанск ГЭСи қурилиши авж олдириб юборилсин. Харанор ГРЭСида дастлабки агрегатлар ишга туширилсин, Гусиноозёрск ГРЭСи қурилиши ниҳоясига етказилсин. Озерний полиметалл конларини ўзлаштиришга доир тайёргарлик ишлари ўтказилсин.

Узоқ Шарқда рангли металлургия, нефтни қайта ишлаш, балиқчилик, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноатини янада ривожлантириш таъминлансин. Соя, шоли ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш кўпайтирилсин.

Байкал-Амур темир йўли магистралига яқин зоналарни хўжалик жиҳатдан ўзлаштириш борасидаги ишлар авж олдириб юборилсин. Удокан мис конига оид лойиҳа ишлари туталлансин. Жанубий Якутия территориал-ишлаб чиқариш комплексини вужудга келтириш давом эттирилсин, кўмир разрези, саралаш фабрикаси ва Нерюнгринг ГРЭСининг биринчи навбати қуриб битказилсин. Жанубий Якутияда темир руда конини ўзлаштириш, шунингдек Беркакит—Томмат—Якутск темир йўлини қуриш техника-иқтисодий негизлари ишлаб чиқилсин.

Бурея ГЭСини қуриш давом эттирилсин, Приморье ГРЭСи ва Колима ГЭСи қурилиши ниҳоясига етказилсин.

Қайта ишланадиган чўяндан пўлат ишлаб чиқарадиган металлургия заводи қурилсин. Мавжуд портлар янада ривожлантирилсин ва реконструкция қилинсин. Чуқур Восточний портининг иккинчи навбатини барпо этишга киришилсин.

Сибирь ва Узоқ Шарқда, айниқса маҳаллий хом ашё манбалари асосидаги санаторий-курорт ишлари кенг ривожлантирилсин.

Украина ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 20—23 процент кўпайтирилсин.

1985 йилда электр энергия ҳосил қилиш 280 — 290 миллиард киловатт-соатга етказилсин, унинг асосий ўсишига атом электр-станциялари ҳисобидан эришилсин. Жанубий Украина, Хмельницкий, Запорожье, Қрим, Чернобил, Ровно АЭСларида ва Одесса атом ТЭЦида қувватлар ишга туширилсин. Кўмир саноати корхоналарини қуриш, реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш жадаллаштирилсин, кўмир қазиб чиқариш кўпайтирилсин. Кокс химия заводларида, минерал ўғит ва автомобиль шиналари ишлаб чиқарувчи корхоналарда қувватлар ишга туширилсин. Қора металлар тайёр прокати ишлаб чиқариш 14 — 16 процент оширилсин.

Энергетика ва химия машинасозлиги, электротехника саноати, станоксозлик ва приборсозлик, чорвачилик ва озуқа етиштириш учун машиналар ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан ривожлантирилсин. Ужгород шаҳридаги электр двигателлар заводининг биринчи навбати ишга туширилсин. Ворошиловград тепловозсозлик заводи, шунингдек енгил ва озиқ-овқат саноатининг ишлаб турган корхоналари реконструкция қилиниб, техника билан қайта қуроллантирилсин. Мол ёғи ишлаб чиқариш 1,2—1,3 баравар кўпайтирилсин. 1985 йилда қанд-шакар ишлаб чиқариш 6,6—6,8 миллион тоннага, сабзавот мева консервалари ишлаб чиқариш 3—3,3 миллиард шартли банкага етказилсин.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 12 — 14 процент ва кунгабоқар уруғи йиғиб олиш 1,2 баравар оширилсин. Дон йилига ўрта ҳисобда 51 —52 миллион тонна, қанд лавлаги 56 — 57 миллион тонна, узум камида 1 миллион тонна, гўшт (сўйилган вазнда) — 3,9—4,1 миллион тонна, сут 22,5—23 миллион тонна миқдорда етиштирилиши таъминлансин. Дунай-Днестр ва Қаховка суғориш системалари, Днепр-Донбасс каналининг иккинчи навбати қурилиши давом эттирилсин. Шимолий Қрим каналининг учинчи навбати ва Азов бўйи суғориш системасининг биринчи навбати қурилиши бошлансин. 500 — 510 минг гектар суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин ва 640 — 680 минг гектар захли ерлар захи қочирилсин.

Курортлар ва туристик базалар янада ривожлантирилсин.

Белоруссия ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 26 — 29 процент, машинасозлик маҳсулоти ишлаб чиқариш 1,5 баравар, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 1,3 баравар, шу жумладан калийли ўғитлар ишлаб чиқариш 1,4 баравар, газламалар тўқиб чиқариш ва мол ёғи 1,2 баравар кўпайтирилсин. Радио-техника, электрон ва приборсозлик саноати илдам суръатлар билан ривожлантирилсин.

Гомель шаҳридаги қишлоқ хўжалик машиналари заводини ва Брестдаги гилам-мовут комбинатини кенгайтириш ниҳоясига етказилсин. Новополоцкдаги «Полимир» ишлаб чиқариш бирлашмасида янги қувватлар ишга туширилсин. Қайта ишланадиган чўяндан пўлат ишлаб чиқарувчи металлургия заводи қурилсин.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 10 — 12 процент оширилсин. Дон йилига ўрта ҳисобда 7,8 — 8,1 миллион тонна, картошка — 12,5 — 13,5 миллион тонна, гўшт (сўйилган вазнда) — 950 минг — 1 миллион тонна, сут — 6,5— 6,7 миллион тонна миқдорида етиштирилиши таъминлансин. 480 — 520 минг гектар майдондаги захли ва ботқоқ ерларнинг захи қочирилсин.

Ўзбекистон ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 28—31 процент кўпайтирилсин. 1985 йилда электр энергия ҳосил қилиш 44 — 45 миллиард киловатт-соатга етказилсин, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 1,4 баравар оширилсин.

Олмалиқ кон-металлургия комбинатида мис ишлаб чиқарувчи ва қўрғошин-рух рудаси қазиб чиқарувчи қувватлар, Бекобод заводида пўлат ва прокат ишлаб чиқарувчи қувватлар ривожлантирилсин. Тошкент трактор заводида, Ангрен 2-ГРЭСида, Андижон ва Нукус шаҳарларидаги ип-газлама комбинатларида, енгил саноат, шунингдек озиқ-овқат саноатининг трикотаж ва бошқа корхоналарида қувватлар фойдаланишга топширилсин. 1985 йилда 560 — 570 миллион квадрат метр ип-газлама ва шойи газламалар, 480 — 485 минг тонна ўсимлик ёғи, 1 — 1,1 миллиард шартли банкада сабзавот-мева консервалари ишлаб чиқарилсин.

Қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 17—19 процент оширилсин. Пахта йилига ўрта ҳисобда камида 5,9 миллион тонна, шу жумладан ингичка толали пахта —400—420 минг тонна, дон —2,8—3 миллион тонна, сабзавот — 2,4—2,5 миллион тонна, гўшт (сўйилган вазнда) — 400 — 410 минг тонна, сут — 2,5 — 2,7 миллион тонна, жун—20—21 минг тонна, қоракўл тери — 2,25 миллион дона миқдорида етиштирилиши таъминлансин. Узумчилик, полизчилик ва мевачилик жадал ривожлантирилсин. Қарши ва Жиззах даштларини ўзлаштириш давом эттирилсин. 450 — 465 минг гектар суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин. 1,5 миллион гектар яйловга сув чиқарилсин.

Қозоғистон ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 22 — 25 процент кўпайтирилсин. Электр энергетика, рангли ва қора металлургия, машинасозлик, кўмир, химия, нефть химияси, енгил ва озиқ-овқат саноатини ривожлантириш давом эттирилсин. 1985 йилда кўмир қазиб чиқариш 134 миллион тоннага, электр энергия ҳосил қилишни 90—95 миллиард киловатт-соатга, қора металлар тайёр прокатини 5,1—5,3 миллион тоннага, газламалар 208 — 210 миллион квадрат метрга етказилсин. Нефтни бирламчи қайта ишлаш 2,1 баравар, минерал ўғит ишлаб чиқариш 1,3 баравар кўпайтирилсин.

Рангли ва қора металлургиянинг хом ашё базаси мустаҳкамлансин. Качар кон-бойитиш комбинатида темир руда қазиб чиқарувчи қувватлар ишга туширилсин. Жайрем полиметалл конида руда қазиб чиқариш оширилсин. Ғарбий Қозоғистонда нефть ва газ конларини топиш учун геология-разведка ишлари кенгайтирилсин. Бўзачи ярим оролида нефть конларини ўзлаштириш жадаллаштирилсин.

Қоратов ҳавзаси ва Актюбинск областида фосфоридлар қазиб чиқарувчи, сариқ фосфор ва минерал ўғитлар ишлаб чиқарувчи янги қувватлар ишга туширилсин. Чимкент нефтни қайта ишлаш заводи қуриб битказилсин.

Павлодар—Экибастуз территориал ишлаб чиқариш комплексида кўмир қазиб олиш, гилмоя ишлаб чиқариш кўпайтирилсин, 4 миллион киловатт қувватли катта ГРЭСлар барпо этиш давом эттирилсин, нефтни қайта ишлаш заводининг иккинчи навбати ишга туширилсин. Павлодар трактор заводини реконструкция қилиш асосан туталлансин.

Қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 11 — 13 процент оширилсин. Дон йилига ўрта ҳисобда 28 — 29 миллион тонна, гўшт (сўйилган вазнда) — 1,2—1,3 миллион тонна, сут —4,9 —5 миллион тонна, жун 110 — 115 минг тонна, қоракўл тери 2,5 миллион дона миқдорда етиштирилиши таъминлансин. Дон, хусусан буғдойнинг қаттиқ ва бақувват навлари, ёрма экинлар барқарор етиштирилишини таъминлаш чоралари кўрилсин. Асосан гўшт молчилиги ва майин жунли қўйчилик ҳисобига чорвачилик янада ривожлантирилсин. Қишлоқ хўжалик аҳамиятидаги группа водопроводлари тармоғи қурилиши давом эттирилсин, 400—420 минг гектар суғориладиган ер фойдаланишга топширилсин. Чўл ва ярим чўл районларида 15 миллион гектар яйловга сув чиқарилсин.

Грузия ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 30—33 процент, электр қуввати ҳосил қилиш 1,2 баравар, машинасозлик маҳсулоти ишлаб чиқариш 1,6 баравар, химия саноати маҳсулоти ишлаб чиқариш 1,5 баравар, енгил ва озиқ-овқат саноати маҳсулоти ишлаб чиқариш 1,3 баравар, шу жумладан сабзавот-мева консервалари ишлаб чиқариш 1,7 баравар кўпайтирилсин. Электротехника, электрон, радиотехника саноатини, приборсозликни илдам ўстириш кўзда тутилсин.

Пўлат арқон йўллари учун машина-ускуналар ишлаб чиқарувчи завод қуриб битказилсин.

Жинвали гидроузелини барпо этиш ниҳоясига етказилсин, Худон ГЭСи қурилиши давом эттирилсин ва Намахвани ГЭСини қуришга киришилсин.

Чой баргини, узумни қайта ишловчи ва минерал сувни идишларга қуювчи янги қувватлар ишга туширилсин.

Қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми — 22—24 процент оширилсин; уни узумчилик, чойкорлик, субтропик мевачилигига ихтисослаштириш давом эттирилсин. Дон етиштириш йилига ўрта ҳисобда камида 740 минг тоннага, навли чой барги камида 466 минг тоннага, узум 1—1,1 миллион тоннага, гўшт (сўйилган вазнда) камида 160 минг тоннага, сут камида 710 минг тоннага етказилсин. Колхида паcттекислигида 35 минг гектар майдондаги ернинг захини қочириш ва ўзлаштириш, 60 минг гектар майдондаги ерни суғориш ишлари амалга оширилсин.

Қора денгиз соҳилида қирғоқни мустаҳкамлаш ишлари ўтказилсин. Кавказ довон автомобиль йўли қуриб битказилсин. Марабда — Ахалкалаки темир йўл линиясини қуриш давом эттирилсин.

Курорт зоналари ва туристик базалар ривожлантирилсин.

Озарбайжон ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 29 — 32 процент, машинасозлик маҳсулоти ишлаб чиқариш тахминан 1,6 баравар кўпайтирилсин.

Электротехника, приборсозлик, радиотехника, электрон саноати ҳамда саноатнинг меҳнат ресурсларидан тўлиқ фойдаланишни таъминлайдиган бошқа тармоқларини илдам ривожлантириш йўли билан саноат структурасини такомиллаштириш давом эттирилсин. Чуқур сув тагига тушириладиган тиргак заводи ҳамда саноат автоматикаси ва телемеханикаси заводлари барпо этилсин. «Азерэлектротерм» бирлашмаси заводлари ва махсус автомобиллар заводи қуриб битказилсин.

Нефть ва газ қазиб чиқаришини барқарор қилиш учун уларнинг запаслари оширилсин. Бокудаги нефть конлари учун асбоб-ускуналар ишлаб чиқарадиган заводлар реконструкция қилинсин.

Шамхор ГЭСи ва Озарбайжон ГРЭСи, Сумгаит шаҳридаги химия корхоналарининг янги қувватлари ишга туширилсин.

Евлах—Белокани темир йўл линияси қурилсин.

1985 йилда электр қуввати ҳосил қилиш 20 миллиард киловатт-соатга етказилсин. Енгил ва озиқ-овқат саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми тахминан 1,3 баравар оширилсин, ана шу тармоқлар маҳсулотининг хили кўпайтирилсин ва сифати оширилсин. Газламалар, гиламлар ва гилам буюмлар, консервалар, овқатбоп концентратлар ишлаб чиқариш қувватлари оширилсин, узумни қайта ишловчи янги заводлар ишга туширилсин.

Қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 15 — 17 процент кўпайтирилсин. Пахта йилига ўрта ҳисобда камида 600 минг тонна, узум 1,3 — 1,4 миллион тонна, дон 1,1 миллион тонна, сабзавот 850—900 минг тонна, гўшт (сўйилган вазнда) камида 150 минг тонна, сут 850 — 860 минг тонна етиштирилиши таъминлансин. 80 минг гектар суғориладиган ер фойдаланишга топширилсин.

Литва ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 21 — 24 процент, электр энергияси ҳосил қилиш 2 баравар, нефтни қайта ишлаш 4 баравар, гўшт ва сут консервалари ишлаб чиқариш 2,5 баравар кўпайтирилсин. Электрон ва радиотехника саноати илдам суръатлар билан ривожлантирилсин. Ҳисоблаш техникаси воситалари, газламалар, мебель ишлаб чиқариш кенгайтирилсин. Овқатбоп балиқ маҳсулотининг сифати ва ассортименти яхшилансин.

Игнали АЭСининг, Вильнюс 3-ТЭЦининг биринчи навбати, Мажейка нефтни қайта ишлаш заводининг иккинчи навбати ишга туширилиши таъминлансин. Зиғир толасини саноат усулида қайта ишловчи корхоналар реконструкция қилинсин.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 8 — 10 процент оширилсин. Дон йилига ўрта ҳисобда 3,2 — 3,4 миллион тонна, картошка—2,3—2,5 миллион тонна, гўшт (сўйилган вазнда) 500—520 минг тонна, сут — 2,8—2,9 миллион тонна миқдорда етиштирилиши таъминлансин. 440—460 минг гектар майдондаги захли ва ботқоқ ерларнинг захи қочирилсин.

Молдавия ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 30 — 33 процент кўпайтирилсин. Аграр саноат комплексининг янада ривожлантирилиши таъминлансин. Рангли телевизорлар заводи ва Резинск цемент заводи қуриб битказилсин. Помидор йиғиштирувчи, боғ ва токзорлардаги ишларни механизациялаштирувчи машиналар ишлаб чиқариладиган заводлар қурилиши авж олдириб юборилсин.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 20 — 22 процент оширилсин. Дон йилига ўрта ҳисобда 3,6 — 3,8 миллион тонна, қанд лавлаги 4, 1— 4,2 миллион тонна, кунгабоқар уруғи 310 — 320 минг тонна, мева ва резавор мева 1,4—1,6 миллион тонна, сабзавот 1,3 — 1,4 миллион тонна, узум 1,5—1,6 миллион тонна, гўшт (сўйилган вазнда) камида 300 — 310 минг тонна, сут 1250—1350 минг тонна миқдорда етиштирилиши таъминлансин. 120 минг гектар суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин.

Латвия ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 15—18 процент кўпайтирилсин. Электрон саноати, приборсозлик ва алоқа воситалари ишлаб чиқаришни илдам ўстириш, балиқ маҳсулотларининг сифатини ошириш ва ассортиментини кенгайтириш таъминлансин.

Олий ва биринчи класс рўзғор радио аппаратларини ишлаб чиқариш кўпайтирилсин. Тармоқлараро аҳамиятдаги маҳсулотларни марказлаштирилган тартибда тайёрловчи қувватлар ривожлантирилсин. Енгил саноат техника билан қайта қуроллантирилсин, Даугавпилск ГЭСи қурилиши авж олдириб юборилсин. Денгиз портларини ривожлантириш давом эттирилсин.

Қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 12—14 процент оширилсин, дон етиштириш йилига ўрта ҳисобда камида 2—2,1 миллион тоннага, картошка — 1,7 — 1,8 миллион тоннага, гўшт (сўйилган вазнда) — 300 — 310 минг тоннага, сут — 1,8 — 1,9 миллион тоннага етказилсин. 280—290минг гектар майдондаги захли ерларни мелиорациялаш ишлари ўтказилсин.

Қирғизистон ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 21—24 процент кўпайтирилсин. Қурпсой ГЭСини барпо этиш ниҳоясига етказилсин. Тошкўмир ГЭСида қувватлар ишга туширилсин. Қалай руда корхонасини қуришга киришилсин, олтинруда комбинати фойдаланишга топширилсин. Электрон саноати ривожлантирилсин. Газлама тўқиш 1,2 баравар кўпайтирилсин. Гилам комбинати қуриб битказилсин.

Қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 8 — 10 процент кўпайтирилсин. Майин юнгли ва ярим майин юнгли қўйчиликни янада ривожлантириш, баланд тоғли яйловларни ўзлаштириш ҳисобига чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш кўзда тутилсин. Дон етиштириш йилига ўрта ҳисобда 1,4—1,6 миллион тоннага, гўшт (сўйилган вазнда) 170 минг тоннага, сут — камида 700 минг тоннага, жун — 32—35 минг тоннага етказилсин. Камида 75 минг гектар суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин. Папан сув омбори қуриб битказилсин. 500 минг гектар яйловга сув чиқарилсин.

Иссиқкўл областида ва Чу водийси районларида минерал хом ашё, ер, сув ва энергетика ресурсларидан комплекс фойдаланишга доир илмий-тадқиқот ва лойиҳа-қидирув ишлари ўтказилсин.

Тожикистон ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 24 — 27 процент кўпайтирилсин.

Жанубий Тожикистон территориал ишлаб чиқариш комплексида Ёвон электрохимия заводи қурилиши давом эттирилсин ва алюминий заводида янги қувватлар ишга туширилсин. Роғун ГЭСи қурилиши авж олдириб юборилсин ва Бойназа ГЭСи ишга туширилсин. Республикада ҳосил қилинадиган электр энергия 16 миллиард киловатт-соатгача етказилсин.

Душанба шаҳридаги ип газлама комбинати ва Ленинобод шаҳридаги шойи комбинати техника билан қайта қуроллантирилсин. Ип-газламалар тўқиб чиқариш 1,3 барабар, сабзавот-мева консервалари ишлаб чиқариш 1,2 баравар кўпайиши таъминлансин.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 12 — 14 процент оширилсин. Дон ўрта ҳисобда йилига камида 315 минг тонна, пахта 910—920 минг тонна, шу жумладан ингичка толали пахта 315 — 320 минг тонна, гўшт (сўйилган вазнда) 110 минг тонна, сут —520 минг тонна миқдорда етиштирилиши таъминлансин, боғдорчилик ва узумчилик ривожлантирилсин, 50 — 55 минг гектар майдондаги ерни суғориш борасидаги ишлар амалга оширилсин. Данғара даштини ўзлаштириш давом эттирилсин.

Арманистон ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 29—32 процент кўпайтирилсин, радио техника ва электрон саноатининг, приборсозлик ва станоксозликнинг улуши оширилсин.

Раздан машинасозлик заводида қувватлар ишга туширилсин, автопогрузчиклар ишлаб чиқарувчи завод ва атир-упа фабрикаси қурилсин. Рангли металлургия ва химия саноати корхоналари реконструкция қилинсин. Ижеван—Раздан темир йўл линияси қуриб битказилсин. Минерал сувларни идишларга қуювчи қувватлар кенгайтирилсин.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 10 — 12 процент кўпайтирилсин. Дон йилига ўрта ҳисобда камида 310 минг тонна, узум 240—260 минг тонна, сабзавот 400 — 430 минг тонна, гўшт (сўйилган вазнда) 95 минг тонна, сут 520 минг тонна миқдорда етиштирилиши таъминлансин. Мева, резавор мева ҳамда эфир мойли маҳсулотлар етиштириш кенгайтирилсин. 30 минг гектар суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин.

Туркманистон ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 21 — 24 процент, электр энергия ҳосил қилиш 1,8 баравар кўпайтирилсин. Химия, енгил саноат, озиқ-овқат саноати ва машинасозлик жадал ривожлантирилиши таъминлансин.

Нефть ва газ конларини разведка қилиш ҳамда фойдаланиш учун қазиш ишлари кенгайтирилсин. Газ қазиб чиқариш 81 — 83 миллиард куб метрга етказилсин. Чоржўй нефтни қайта ишлаш заводи, Туркманистон азот ўғит заводи ишга туширилсин, Мари ГРЭСининг қувватлари ошириб борилсин. Нефтни қайта ишлаш икки баравар, минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 2,8 баравар кўпайтирилсин. Тошовуз шаҳрида графитланган электродлар заводи қурила бошлансин.

Безмеин шаҳридаги гилам комбинати ва Чоржўй шаҳридаги нотўқима материаллар фабрикаси қуриб битказилсин, Ашхобод шаҳридаги ип-газлама комбинати техника билан қайта қуроллантирилсин. Ўсимлик ёғи ишлаб чиқариш 1,7 баравар ўсиши таъминлансин.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 14 — 16 процент оширилсин. Дон йилига ўрта ҳисобда камида 380 минг тонна, пахта — 1210—1230 минг тонна, шу жумладан ингичка толали пахта 290 — 300 минг тонна, гўшт (сўйилган вазнда) камида 90 минг тонна, сут камида 325 минг тонна, қоракўл териси 1,25 миллион дона етиштирилиши таъминлансин. Хусусан, хўраки ва майиз бўладиган узумлар етиштириш кенгайтирилсин.

Қорақум канали қурилиши давом эттирилсин. 90 — 93 минг гектар суғориладиган ерлар фойдаланишга топширилсин. 6,9 миллион гектар яйловга сув чиқарилсин.

Эстония ССРда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 14—17 процент кўпайтирилсин. Сланец химияси, электрон, приборсозлик, электротехника саноати илдам суръатлар билан ривожлантирилсин.

Мебель, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпайтирилсин, балиқ хўжалиги ва денгиз транспортини ривожлантириш давом эттирилсин. Сланецни қайта ишловчи саноатни техника билан қайта қуроллантириш, «Кренгольмская мануфактура» ип газлама комбинатини ҳамда енгил ва озиқ-овқат саноатининг бошқа корхоналарини реконструкциялаш борасидаги ишлар авж олдириб юборилсин.

Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми 11 — 13 процент оширилсин. Дон етиштириш йилига ўрта ҳисобда 1400 — 1450 минг тоннага, картошка — 1300 — 1400 минг тоннага, гўшт (сўйилган вазнда) 210—215 минг тоннага, сут 1,2 — 1,3 миллион тоннага етказилсин. 100 — 110 минг гектар майдондаги ерларнинг захи қочирилсин.

XI. Ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш

Ташқи савдо, чет мамлакатлар билан иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик янада ривожлантирилсин. Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш учун ташқи халқаро меҳнат тақсимотининг афзалликларидан ва ташқи иқтисодий алоқалар имкониятларидан оқилона фойдаланилсин.

Социалистик мамлакатлар билан ўзаро манфаатли савдо, иқтисодий ва илмий-техникавий алоқалар бутун чоралар билан ривожлантирилсин. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасидаги социалистик иқтисодий интеграцияни янада чуқурлаштиришда фаол қатнашилсин.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳамкорлигининг узоқ муддатга мўлжалланган ва энергетикани, ёқилғи — хом ашё тармоқлари, машинасозлик, қишлоқ хўжалиги, транспортни, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишга қаратилган тармоқ программаларини, шунингдек ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялашнинг узоқ муддатга мўлжалланган икки томонлама программаларини амалга ошириш изчиллик билан давом эттирилсин.

СССР билан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган ва кооперацияда қатнашадиган мамлакатларнинг тармоқ министрликлари, ишлаб чиқариш бирлашмалари, корхоналари ва ташкилотлари ўртасидаги бевосита алоқалар такомиллаштирилсин. Ташқи иқтисодий муносабатлар соҳасида олинган мажбуриятларнинг бажарилиши учун министрликлар, ишлаб чиқариш бирлашмалари, корхоналар ва ташкилотларнинг жавобгарлиги оширилсин. Ягона стандарт ва нормативлар кенг жорий қилинсин.

Экономикани интенсивлаш, мол ресурсларининг қўшимча манбаларини вужудга келтириш проблемаларини муштарак куч-ғайрат сарфлаб ҳал этиш мақсадида социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари илмий-техника ва ишлаб чиқариш потенциалидан, моддий, молиявий ва меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш учун ҳамкорликни ривожлантиришнинг янги имкониятлари қидириб топилсин.

Совет Иттифоқининг ривожланаётган мамлакатлар билан ўзаро манфаатли мол айирбошлаш, ҳар томонлама иқтисодий, илмий-техникавий алоқалари ва бошқа хилдаги алоқалар узоқ муддатга мўлжаланиб, ҳуқуқий жиҳатдан тенг асосда ривожлантирилсин. Бу мамлакатларнинг иқтисодий ва сиёсий мустақиллигини мустаҳкамлашга ёрдам берадиган саноат корхоналари, энергетика, қишлоқ хўжалик объектлари ва бошқа объектларни қуришда уларга иқтисодий ва техникавий ёрдам бериш давом эттирилсин.

Турли социал системалардаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини ва халқаро кескинликнинг юмшатилишини мустаҳкамлаш зарурлигини кўзда тутиб, Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик қилишдан манфаатдор бўлган капиталистик мамлакатлар билан ўзаро манфаатли барқарор савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий алоқалар амалга оширилсин. Мавжуд аҳдномаларни амалга ошириш ва ёқилғи, металлургия, химия саноати ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида кенг кўламли лойиҳаларни амалга ошириш соҳасида янги битимлар тузиш давом эттирилсин. Бу мамлакатлар билан ҳамкорликни ривожлантиришнинг бошқа йўллари ҳам қидириб топилсин.

Хом ашё, ёқилғи ва энергетика, озиқ-овқат, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, космосни тинч максадларда ўзлаштириш, жаҳон океанининг ресурсларидан фойдаланиш соҳасидаги халқаро проблемаларни ҳал этишда ва халқаро иқтисодий муносабатларни адолатли ҳамда ҳуқуқий жиҳатдан тенг асосда такомиллаштиришда актив иштирок қилинсин.

Экспорт қилинадиган моллар ишлаб чиқариш ривожлантирилсин. Экспортнинг структураси аввало машинасозлик маҳсулотини ва ташқи бозор талабларига мос бўлиб тушадиган бошқа тайёр буюмлар ишлаб чиқариш ҳамда етказиб беришни кўпайтириш йўли билан яхшилансин, уларнинг техника даражаси ва сифати доим оширилсин, янада мукаммал даражада қайта ишланган молларни экспорт учун етказиб бериш кенгайтирилсин.

Импорт соҳасида фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, халқ хўжалигининг прогрессив машина-ускуналарга, энг янги технологик жараёнларга, хом ашё ва материалларга бўлган эҳтиёжларини, шунингдек аҳолининг халқ истеъмол қиладиган молларга талабини тўлароқ қондириш учун халқаро меҳнат тақсимоти имкониятларидан оқилона фойдаланилсин.

XII. Экономиканинг барча бўғинларида бошқарувни такомиллаштириш, хўжалик юритиш даражасини ошириш

Етук социализм экономикасининг имкониятлари ва афзалликларидан тўлиқ фойдаланиш мақсадида ишлаб чиқариш миқёслари ўсганлигини, иқтисодий алоқаларнинг мураккаблашаётганлигини, фан-техника революциясининг талабларини эътиборга олиб, халқ хўжалигини бошқариш изчиллик билан яхшилансин.

Ўн биринчи беш йилликда хўжалик механизмини такомиллаштириш ва униг иш самарадорлиги ва сифатини оширишга ўтказадиган таъсирини кучайтириш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирлар комплекси жорий қилинсин, бошқарувнинг ташкилий структураси, иш услуби ва методлари яхшилансин. Халқ хўжалигини бошқарув партиянинг мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш ҳақидаги қарорларини бажаришга, экономикани интенсив ривожланиш йўлига кўчиришни тезлатишга, халқнинг турмуш даражасини оширишга йўналтирилсин.

Халқ хўжалигини бошқарувнинг марказий бўғини сифатида планлаштиришнинг роли оширилсин. Партиянинг иқтисодий сиёсатини амалга оширишнинг асосий воситаси бўлган беш йиллик планнинг аҳамияти, планларнинг социал йўналиши кучайтирилсин. Марказлаштирилган тартибда планлаштириш юксак даражага кўтарилсин, планларда ишлаб чиқаришнинг ички резервлари ва фан-техника тараққиётининг ҳозирги ютуқлари тўлароқ ҳисобга олинсин.

Планлаштиришда биринчи навбатдаги вазифаларни тўғри белгилаш, халқ хўжалигида юксак натижаларга эришишнинг энг самарали йўлларини танлаб олиш таъминлансин.

Иқтисодий ва социал ривожланиш давлат перспектив планларининг узвий таркибий қисмлари сифатида тармоқ комплекс программаларидан кенг фойдаланилсин, бу планларни асослаб бериш, пировард натижаларга ва конкрет илмий-техникавий, иқтисодий ва социал проблемаларни ҳал этишга йўналтириш даражаси оширилсин. Программали бошқаришнинг самарали системалари вужудга келтирилсин ва тадбиқ этилсин.

Халқ хўжалигининг ўзаро боғланган тармоқларини ва мамлакатнинг иқтисодий районларини ривожлантиришни планлаштиришга комплекс равишда ёндашилсин. Барча кўрсаткичлар бўйича баланслаштирилган план топшириқларини ишлаб чиқиш таъминлансин. Шу мақсадда прогрессив техникавий-иқтисодий нормативлардан фойдаланилсин.

Экономикага раҳбарликнинг ҳамма босқичларида тармоқларнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиб, ишлаб чиқаришни тўлароқ акс эттирадиган, уни ўстиришни, ишлаб чиқариш самарадорлигини, меҳнат унумдорлигини, маҳсулотнинг сифатини ошириш, иш вақти, металл, энергияни ва бошқа ресурсларни тежашни рағбатлантирувчи такомиллаштирилган ҳамда табақалаштирилган план кўрсаткичлари жорий қилинсин.

Территориал планлаштиришнинг таъсирчанлиги ва районларни ривожлантиришда унинг роли оширилсин. Планлаштириш ва территориал-ишлаб чиқариш комплексларига раҳбарлик такомиллаштирилсин. Территориал-ишлаб чиқариш комплекслари ва саноат узелларини вужудга келтириш ва уларни идоралараро бошқарувнинг ягона ҳуқуқий асослари ишлаб чиқилсин.

Планлаштиришни ташкил этиш, план органларининг структураси, иш формалари ва методлари яхшилансин. План ҳисоб-китобларининг автоматлаштирилган системаси жорий этилсин ва ундан самарали фойдаланилсин. Планларнинг асослаб берилиши ва уларни ижрочиларга ўз вақтида маълум қилиниши учун СССР министрликлари ва идораларининг, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг, шунингдек бирлашмаларнинг масъулияти оширилсин.

Тежамкорлик кучайтирилсин, хўжалик ҳисоби мустаҳкамлансин. Мамлакат экономикасини янада ўстириш ва совет кишиларининг фаровонлигини ошириш учун социалистик мулк кўпайтирилсин ва ундан самарали фойдаланилсин. Халқ хўжалигининг барча бўғинларида қаттиқ иқтисод қилиш ва тежамкорлик таъминлансин, вақт омили тўлароқ ҳисобга олинсин, қўйилган вазифалар қисқа муддатларда бажарилсин, хўжасизлик ва исрофгарчиликка қарши қатъий кураш олиб борилсин. Бу соҳада министрликлар, идораларнинг ва бошқа бошқарув органларининг роли ҳамда масъулияти оширилсин.

Хўжалик юритишнинг барча босқичларида ресурсларнинг ҳамма турларидан — меҳнат, энергия, хом ашё ва материаллардан, машина-ускуна ва ишлаб чиқариш қувватларидан тўлароқ фойдаланиш, ҳар қандай нобудгарчилик ва чиқиндиларни қисқартириш, унумсиз харажатларни тугатишга қаратилган тадбирлар системаси амалга оширилсин.

Беш йиллик план топшириқлари ва узоқ муддатли иқтисодий нормативлар асосида хўжалик ҳисоби бутун чоралар билан ривожлантирилсин ва мустаҳкамлансин. Фондларнинг берадиган самарасини ошириш, маҳсулотнинг таннархини пасайтиришга алоҳида эътибор берилсин, корхоналар ва бирлашмалар коллективларининг фаолиятига баҳо бериш ва уларни рағбатлантиришда бу кўрсаткичнинг роли анча кучайтирилсин. Рентабелликни оширишга, ишлаб чиқаришнинг зарар кўришини тугатишга ва аввало маҳсулотнинг таннархини камайтириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш ва маҳсулотнинг сифатини яхшилаш йўли билан фойдани кўпайтиришга эришилсин.

Маҳсулот етказиб буюртмачилар билан истеъмол қилувчилар ўртасида, шунингдек буюртмачилар билан пудратчилар ўртасида хўжалик ҳисоби асосида муносабат формалари такомиллаштирилсин ва план топшириқлари ҳамда шартномаларда олинган мажбуриятларни бажаришдан ўзаро иқтисодий манфаатдорлик ҳамда масъулият оширилсин.

(Охири саккизинчи бетда).

СССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1981—1985 ЙИЛЛАРГА ВА 1990 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ДАВРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

(Охири. Боши еттинчи бетда).

Илмий текшириш, лойиҳалаш, конструкторлик ва технологик ташкилотларида, бирлашмаларда ва корхоналарда наряд-буюртма асосида янги техникани яратиш, ўзлаштириш ва жорий қилиш соҳасидаги ишларни ташкил этишда хўжалик ҳисоби системасининг таъсирчанлиги кучайтирилсин.

Янги техника ва янги маҳсулотнинг, янги қурилишларнинг харажатларини тез ва самарали қоплашга нисбатан талабчанлик оширилсин.

Барча ишлаб чиқариш ресурсларини нормалаштириш анча яхшилансин, эскириб қолган нормативлар мунтазам равишда қайтадан кўриб чиқилсин ва техника, технологиянинг, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилишнинг ҳозирги даражасига мос бўлиб тушадиган прогрессив нормалар жорий этилсин. Тежамкорликни амалга ошириш ва хўжалик ҳисобини мустаҳкамлашда техникавий жиҳатдан асослаб берилган нормаларнинг сафарбар қилувчилик роли кучайтирилсин.

Ҳар бир меҳнат коллективининг ва ҳар бир ходимнинг эришилган натижаларга қўшган конкрет ҳиссасини ҳисобга олиб, моддий рағбатлантириш системасини такомиллаштириш давом эттирилсин. План топшириқларини кам сонли ишчи ва хизматчилар билан тўла ва ошириб бажарганлик учун коллективларни рағбатлантиришнинг самарали формалари ривожлантирилсин, иш ҳақи фондининг тежалган маблағларидан меҳнат унумдорлигини ўстириш ва иш сифатини яхшилашни рағбатлантириш учун фойдаланилсин.

Ишлаб чиқаришни интенсивлаш, хўжалик ҳисобини мустаҳкамлаш, тежамкорликни кучайтиришда молия-кредит воситаларининг роли оширилсин. Юксак самарали янги техникани вужудга келтириш ва жорий қилишни тезлатиш, шунингдек эскириб қолган техникани ишлаб чиқаришдан олиб ташлаш, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва аҳолига хизмат кўрсатиш, хўжаликдаги ички резервларни сафарбар қилиш, унумсиз харажатлар ва нобудгарчиликни тугатиш вазифаларини ҳал этишда бу воситалардан актив фойдаланилсин.

Халқ хўжалиги соҳаларида планли бошқаришнинг муҳим воситаси сифатида нарх белгилаш такомиллаштирилсин. Улгуржи нархларнинг буюмлар сифатини яхшилашга, янги юксак самарали техникани ўзлаштиришни тезлатиш ва эски техникани алмаштиришга, ишлаб чиқариш ресурсларидан оқилона фойдаланиш ва маҳсулотнинг таннархини камайтиришга рағбатлантирувчи таъсири кучайтирилсин. Давлат нарх интизоми мустаҳкамлансин.

Ҳисоб-китоб ва статистиканинг сифати ҳамда оперативлиги оширилсин, халқ хўжалигининг барча бўғинларида учёт ҳужжатлари ва ҳисоботларни тузиш бошқарувнинг, хўжалик фаолиятини планлаштириш ва анализ қилишнинг ҳозирги талабларига мувофиқ такомиллаштирилсин, бу соҳада электрон-ҳисоблаш техникасидан самарали фойдаланилсин.

Бошқарувнинг ленинча принциплари асосида хўжаликка раҳбарлик услуби ва методлари яхшилансин. Талабчанлик оширилсин, самарали ишлаш, самарали хўжалик юритиш ўргатилсин.

Барча бўғинларда ташкилотчилик иши, ишчанлик ва оперативлик юксак даражага кўтарилсин. Бошқарувнинг прогрессив методлари ва илғор тажрибалари умумлаштирилсин ҳамда актив жорий этилсин. Кадрларда ташаббус ва социалистик омилкорлик ҳамда истиқболни кўра билиш маҳорати бутун чоралар билан ривожлантирилсин ва меҳнаткашларнинг коллективлари олдимизда турган вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилинсин. Бирлашмалар ва корхоналарнинг ҳуқуқларини бузишга, улар раҳбарлари ҳамда мутахассисларининг майда-чуйда ишларига аралашишга ва уларга нисбатан маъмурий усуллар қўлланишга йўл қўйилмасин. Ҳар бир меҳнаткаш коллективизм ва халқ бойлигига омилкорлик билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиллансин, кадрларни иқтисодий тайёрлаш такомиллаштирилсин. Хўжалик муносабатларида социалистик қонунчиликка қаттиқ риоя қилинсин, ҳуқуқий иш яхшилансин.

Бюрократизм ва расмиятчилик, маҳкамачилик ва маҳаллийчилик кўринишларига қарши муросасиз кураш олиб борилсин. Топширилган иш учун ва иш натижалари учун, планларнинг, директив органлар қарорларининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш ҳамда давлат план ва молия интизомига қаттиқ риоя қилиниши учун министрликлар, идоралар, бирлашмалар, корхоналар ва уларнинг раҳбарларининг масъулияти оширилсин. План топшириқларини ва шартномаларда олинган мажбуриятларни бажармаганлик учун, материал ва молия ресурсларини оқилона сарф қилмаганлик учун иқтисодий жазо чораларининг таъсирчанлиги оширилсин.

Ишлаб чиқаришда меҳнат интизомини, тартиб ва уюшқоқликни анча яхшилашга эришилсин. Бу — иқтисодий ва социал ривожланиш планларини муваффақиятли бажариш, совет кишиларининг фаровонлигини янада ўстиришнинг зарур шартидир. Ишлаб чиқаришнинг ҳар бир участкасида ва хизмат кўрсатиш соҳасида иш вақтидан тўлиқ ва оқилона фойдаланиш таъминлансин. Кадрларнинг муқим ишлашини таъминлаш ва ишчи кучларнинг қўнимсизлигини камайтириш чоралари амалга оширилсин.

Интизомни бузувчиларга нисбатан моддий ва маънавий таъсир ўтказиш формаларидан кенг фойдаланилсин, ҳуқуқ-тартиботни ва социалистик жамиятда яшаш қоидаларини бузувчи шахсларга нисбатан, ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товлаб, давлат ҳисобига, соф виждонли меҳнаткашлар ҳисобига бойийдиган шахсларга нисбатан муросачилик, кўнгилчанлик билан муносабатда бўлиш фактлари қатъиян йўқотилсин.

Экономиканинг ҳамма бўғинларида хўжалик юритиш натижалари устидан назорат кучайтирилсин. Контрол-ревизия иши такомиллаштирилсин. Давлат интизомини, социалистик мулкни сақлаш ва тежамкорликка риоя қилишни таъминлашда халқ контроли органларининг бухгалтерия учёти ва идоравий контролнинг роли оширилсин.

Бошқарув аппаратининг иши яхшилансин, бу аппаратга бўладиган ҳаражатлар қисқартирилсин, ортиқча ва бир-бирини такрорлайдиган бўғинлар қатъиян тугатилсин.

Бошқарув меҳнатининг сифати ва самарадорлиги оширилсин. Ишнинг рационал усуллари актив ёйилсин, иш юритиш такомиллаштирилсин, ҳисоблаш техникасидан ва бошқа ташкилий техникадан тўлароқ фойдаланилсин. Бошқарувнинг автоматлаштирилган системалари ва коллектив суратда фойдаланиладиган ҳисоблаш марказлари шохобчаларини янада ривожлантириш ва уларнинг самарадорлигини ошириш таъминлансин, уларни ҳисобга олиш, планлаштириш ва бошқариш учун ахборот тўплаш ва уни ишлаб чиқишнинг ягона умумдавлат системасига бирлаштириш давом эттирилсин.

Бошқарувнинг ташкилий структураси такомиллаштирилсин. Идораларнинг тарқоқ ҳолда бўлишини бартараф қилишга, тармоқ бошқаруви билан территориал бошқарувни тўлароқ қўшиб олиб боришга қаратилган тадбирлар амалга оширилсин. Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий проблемаларини самарали ҳал этиш манфаатларини кўзлаб, бошқарувнинг марказий, тармоқ ва маҳаллий органлари фаолиятини мувофиқлаштириб олиб бориш яхшилансин.

Фан-техника тараққиётини бошқариш такомиллаштирилсин. Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаларининг шохобчаларини ривожлантириш давом эттирилсин.

Тармоқларни бошқаришнинг саноатда ишлаб чиқилган бош схемалари ўн биринчи беш йиллик вазифаларига мувофиқ аниқлаб берилсин. Концентрациялаш, ихтисослаштириш ва кооперациялашни янада чуқурлаштириш негизида ишлаб чиқариш ва саноат бирлашмаларининг ташкилий структураси планли равишда яхшилансин ва уларнинг иш самарадорлиги оширилсин.

Капитал қурилишда бошқарувнинг бош схемаларини ишлаб чиқиш тугаллансин ва уларни амалга ошириш ниҳоясига етказилсин, қурилиш министрликларининг фаолият соҳаси аниқ белгилансин, бошқарувда бўғинларга бўлиниш ва майда мустақил ташкилотларнинг сони қисқартирилсин, қувват ва объектларни комплекс равишда қуриб, фойдаланишга топширадиган ишлаб чиқариш қурилиш-монтаж бирлашмаларининг шохобчалари кенгайтирилсин.

Қишлоқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш соҳасидаги ишлар давом эттирилсин. Давлат — кооператив, колхозлараро, совхозлараро бирлашмалар ва колхоз-совхоз бирлашмалари ҳамда аграр-саноат ташкилотлари ривожлантирилсин.

Ягона озиқ-овқат комплексига самарали раҳбарлик таъминлансин, план кўрсаткичлари ва моддий рағбатлантириш системаси такомиллаштирилсин. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш, сақлаш, қайта ишлаш, етказиб бериш ва реализация қилишни бошқаришни шундай уюштириш керакки, ана шу бўғинлардан ҳар бирининг ходимлари юқори сифатли маҳсулотларни истеъмолчига етказиб беришдан манфаатдор бўлсинлар.

Моддий-техника таъминотини бошқариш такомиллаштирилсин. Бирлашмалар ва корхоналар, моддий-техника таъминоти органлари, транспорт ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг ўзаро ишлаб чиқариш — иқтисодий муносабатларида қўлланиладиган прогрессив форма ва методлар ривожлантирилсин, истеъмолчиларнинг буюртмаларига ҳамда узоқ муддатли шартномаларга мувофиқ маҳсулот етказиб бериш ва ташиш юзасидан план топшириқларининг ҳамда олинган мажбуриятларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши учун уларнинг ўзаро моддий жавобгарлиги оширилсин.

Савдо-сотиқни, аҳолига маданий-маиший хизмат тармоқлари ва уй-жой-коммунал хўжаликни бошқаришнинг ташкилий структураси, табиатни муҳофаза қилиш фаолияти яхшилансин. Бунда совет халқининг моддий ва маънавий эҳтиёжларини тўлароқ қондириш зарурлиги кўзда тутилсин. Бу тармоқларнинг ишини ташкил этиш ва ривожлантириш соҳасида халқ депутатлари Советларининг роли оширилсин.

Ташқи иқтисодий фаолиятни бошқариш такомиллаштирилсин.

Хўжаликни бошқаришда меҳнаткашларнинг ташаббуси, ижодий активлиги ривожлантирилсин. Ишлаб чиқаришни бошқариш ва планлаштиришда, кадрларни тайёрлаш, ходимларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш масалаларини ҳал этишда, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ҳамда меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашда меҳнат коллективларининг роли кучайтирилсин. Доимий ишлаб чиқариш кенгашлари ва меҳнат коллективлари умумий йиғилишларининг аҳамияти оширилсин. Меҳнатни ташкил этиш ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг бригада формасини янада ёйиш ва унинг самарадорлигини ошириш тадбирлари кўрилсин. Хизмат кўрсатиш доирасини кенгайтириш, турдош касбларни эгаллаш ҳаракати кучайтирилсин.

Социалистик мусобақани ташкил этиш яхшилансин ва унинг таъсирчанлиги оширилсин, социалистик мусобақа планларни тўла ва ошириб бажаришга, ишнинг юксак сифатли бўлишини таъминлашга, меҳнат унумдорлигини ўстиришга, тежамкорлик режимини амалга оширишга йўналтирилсин. Мусобақа, ўртоқларча ҳамкорлик ва меҳнатда ўзаро ёрдам ривожлантирилсин.

Беш йиллик планнинг тегишли йилга мўлжалланган топшириқларидан ошиб кетадиган муқобил планларни ишлаб чиқиш ва бажариш ҳаракати ривожлантирилсин. Муқобил планларни муваффақиятли амалга ошириш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтиришда министрликлар ва идораларнинг роли оширилсин. Хом ашё, материал ва комплектли буюмлар етказиб берувчи корхоналар коллективларининг пировард маҳсулот ишлаб чиқарувчи турдош завод ва фабрикалар коллективлари билан мусобақасини уюштириш такомиллаштирилсин. Шахсий (бригада) ишлаб чиқариш планлари асосида ишчилар мусобақаси ривожлантирилсин. Моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун ўтказиладиган социалистик мусобақа натижалари билан боғланиши кучайтирилсин.

Мусобақанинг ошкоралиги оширилсин, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари иззат ва ҳурмат қилинсин. Мураббийлик ривожлантирилсин. Илғор тажрибани ўз вақтида умумлаштириш ва планли равишда ёйиш таъминлансин.

* * *

Партия ўн биринчи беш йиллик ва саксонинчи йилларга мўлжаллаб илгари сураётган иқтисодий сиёсат совет халқининг туб, ҳаётий манфаатларини акс эттиради. Бу сиёсат жамиятимизнинг меҳнаткашлар фаровонлигини ўстириш, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш йўлидан муттасил олға ҳаракат қилиб боришини таъминлайди.

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишларини совет халқи тамомила маъқуллаб, қўллаб-қувватлади. Бу йўналишлар ўн биринчи беш йилликда давлат планини тузиш учун негиз бўлиб хизмат қилади. Қўйилган вазифаларни бажариш учун совет тузумининг битмас-туганмас кучларидан жуда катта ишлаб чиқариш потенциали ва илмий-техника потенциалидан, мамлакатнинг бой табиий ресурсларидан моҳирлик билан фойдаланиш зарур. Ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин суратда ошириш, барча резервларни халқ хўжалигига хизмат қилдириш — партия, давлат ва хўжалик органларининг, барча жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективларининг, ҳар бир совет кишисининг бурчидир.

Ишчилар, колхозчилар ва зиёлилар меҳнати билан моддий ва маънавий бойликлар вужудга келтирилади, мамлакатнинг миллий бойлиги кўпайтирилади. Жамият ишлаб чиқарилган нарсанигина тақсимлай олади. Шу боисдан меҳнат натижалари нақадар юқори бўлса, социалистик Ватаннинг қудрати шу қадар кўпроқ мустаҳкамланади, шахсий ва ижтимоий эҳтиёжлар шу қадар тўлароқ қондирилади, совет кишиларининг турмуш даражаси шу қадар юксак поғонага кўтарилади.

Ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажариш учун ташкилотчилик ва сиёсий ишни такомиллаштириш талаб этилади. Белгиланган топшириқларни бажариш учун, юксак даражадаги уюшқоқлик билан пухта иш олиб бориш учун, корхонадан тортиб министрликкача—барча бўғинларда план интизомига қаттиқ риоя қилиш учун кадрларга нисбатан талабчанликни кучайтириш лозим. Хўжалик юритишни юксак даражага кўтариш, кадрларни ишчанлик, масъулиятни сезиш ва ташаббус кўрсатиш руҳида тарбиялаш — ишлаб чиқаришда муваффақиятларни қўлга киритишнинг зарур шартидир.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари беш йилликнинг биринчи кунлариданоқ ҳар бир ишлаб чиқариш коллективида план топшириқларини сўзсиз бажариш учун меҳнаткашларни сафарбар қилишлари, иш услуби ва методларини такомиллаштиришлари, бюрократизм ва сансалорликка нисбатан муросасиз бўлишлари лозим. Ходимларни юксак онглилик ва топширилган иш учун масъулиятни сезиш руҳида, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ҳамда халқ хўжалигида юксак пировард натижаларга эришиш вазифаларини ҳал этишда ҳар бир кишининг қўшадиган ҳиссаси муҳим эканлигини чуқур англаш руҳида тарбиялаш зарур. Барча меҳнат коллективлари самарадорликнинг ўсишини таъминлаш йўлини ўзларининг жонажон иши деб, олға қараб муваффақиятли ҳаракат қилишнинг зарур шарти деб билишлари лозим. Ўн биринчи беш йиллик топшириқларини бажариш, ишлаб чиқариш резервларини тўла-тўкис сафарбар қилиш, фан ва техника ютуқларини тез жорий этиш, халқ меҳнати билан яратилган ҳамма нарсадан оқилона фойдаланиш учун умумхалқ социалистик мусобақасини кенг ривожлантириш керак. Хўжалик юритишнинг илғор тажрибаси ҳамма ерда мавжуддир. Бу тажрибани барча корхоналар ва ташкилотларнинг мулкига айлантириш лозим.

СССР Конституциясига мувофиқ кенг ҳуқуқларга эга бўлган халқ депутатлари Советлари партия белгилаб берган планларни амалга оширишда масъулиятли роль ўйнайдилар. Миллионларча депутатлар, жуда кўп активлар — буюк ижодий куч бўлиб, бу кучдан ҳар томонлама фойдаланиш лозим. Планларни тузишда ва уларнинг бажарилиши устидан, совет қонунларига сўзсиз риоя қилиниши устидан назоратни амалга оширишда Советлар жуда актив қатнашишлари лозим. Улар ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантиришга ўз таъсирини кучайтиришлари, аҳоли учун моллар ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, уй-жой ва социал-маданий қурилишни, савдо-сотиқни, маиший хизмат ва умумий овқатланишни ривожлантиришга катта эътибор беришлари керак.

Етук социализм босқичида бошқариш мактаби, хўжалик юритиш мактаби, коммунизм мактаби бўлган касаба союзларининг аҳамияти ортиб боради. Улар беш йиллик планни бажаришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишлари, ишлаб чиқаришни бошқаришга, хилма-хил иқтисодий ва социал вазифаларни ҳал этишга меҳнаткашларни кенг жалб этишлари, уларда ишлаб чиқаришнинг хўжайинимиз деган туйғуни тарбиялашлари, социалистик мусобақанинг таъсирчанлигини оширишлари, кишиларнинг меҳнат қилиш, турмуш ва дам олиш шароитлари тўғрисида доим ғамхўрлик қилишлари, меҳнат ҳақидаги қонунларга ва коллектив шартномаларга риоя қилиниши устидан назоратни қатъий амалга оширишлари лозим. Ўн биринчи беш йилликда партиянинг содиқ ёрдамчиси бўлган Ленин комсомоли олдида, барча совет ёшлари олдида катта вазифалар турибди. Комсомол заводда, қурилишда ва далада, фан ва маданият, маориф ва соғлиқни сақлаш соҳасида, коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида план топшириқларини тўла ва ошириб бажариш учун курашда ёшларга етакчилик қилиши, уларни совет ватанпарварлиги, социалистик Ватанга муҳаббат туйғулари руҳида, билимларни, фан, техника ва маданият ютуқларини эгаллашга, бутун янгилик ва илғорликни ишлаб чиқаришга жорий этишга интилиш руҳида тарбиялаши лозим.

Беш йилликнинг муваффақиятли бажарилиши мамлакатнинг иқтисодий потенциалини янада кўпайтиришни ва халқ фаровонлигини оширишни, Совет давлати мудофаа қудратининг юксак даражада бўлишини таъминлайди, унинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини янада юксак даражага кўтаради, жаҳон социализм системасини мустаҳкамлашга ва тинчлик ҳамда социал тараққиёт учун курашаётган барча кучларни жипслаштиришга ёрдам беради.

КПССнинг XXVI съезди совет халқи Ленин партиясининг раҳбарлигида коммунистик қурилишда, Ватанимизнинг қудратини мустаҳкамлашда янгидан-янги муваффақиятларга эришади, деб қаттиқ ишонч билдиради.

оламда нима гап

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШНИ ДАВОМ ЭТТИРИШ ВА ЧУҚУРЛАШТИРИШ ПРОГРАММАСИ

КПСС СССРни совет халқининг моддий ва маданий турмуш даражасини муттасил юксалтириш, бутун дунёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш йўлидан ленинча собитқадамлик билан бошлаб бораётганини съезд тасдиқлади. Совет коммунистларининг XXVI съезди иши тамом бўлганлиги тўғрисида жаҳон жамоатчилиги, оммавий ахборот воситалари билдираётган фикр ва мулоҳазаларнинг асосий мазмуни мана шундай. Съезднинг бутун иши партиямизни қудратли ва енгилмас кучга айлантирган бирлик ва жипслик руҳида ўтди.

Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари қилиб сайланганлиги партиянинг ички ва ташқи сиёсати давомийлиги ҳамда изчиллигининг тасдиғи деб баҳоланмоқда. Жаҳон ахборот агентликлари, радио ва телевидение ўртоқ Л. И. Брежневнинг съезд ёпилиши вақтида сўзлаган нутқини батафсил баён этиб, съезд ўртага қўйган тарихий вазифалар муваффақиятли ҳал этилади, деб таъкидламоқда.

Съезд СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишларини тасдиқлаганлиги ҳамда меҳнаткашлар Ленин партияси раҳбарлигида ўзларининг бутун ижодий кучлари, билимлари ва тажрибаларини коммунистик қурилиш вазифаларини амалга оширишга сарфлайдилар, деб ишонч билдирганлиги уқтириб ўтилмоқда. Барча қитъаларда Совет Иттифоқининг ўртоқ Л. И. Брежнев докладида ўртага ташланган янги тинчлик ташаббуслари батафсил муҳокама қилинмоқда.

Совет Иттифоқининг ташқи сиёсат программаси — кескинликни юмшатишни давом эттириш ва чуқурлаштириш программаси эканлиги, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун кураш программаси эканлиги таъкидланмоқда.

КПССнинг съезди, деб ёзади ГБСП Марказий Комитети органи **«Нойес Дойчланд»** газетаси, совет халқи Ленин васиятларига амал қилиб, коммунистик қурилиш вазифаларини нақадар зўр шижоат ва комил ишонч билан ҳал этаётганини яққол намойиш этди. Унинг ҳамма соҳалардаги буюк муваффақиятлари социализмнинг ҳал қилувчи афзалликларини очиқ-равшан тасдиқлаб турибди. Совет Иттифоқининг 80-йилларга мўлжалланган иқтисодий режалари тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган. Бу режалар улуғвор социал вазифаларни ҳал этиш, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, актив ташқи сиёсат йўлини ўтказиш учун пухта замин яратади. Совет экономикаси олдида улуғвор ўсиш истиқболлари очилмоқда. Съезд халқ хўжалигини муттасил, жадал ривожлантириш асосида совет кишиларининг фаровонлигини янада ошириш вазифасини ўртага қўйди.

Совет халқи, деб қайд этади Венгрияда чиқадиган **«Непсабадшаг»** газетаси, коммунизм қурилишининг шонли ленинча йўлидан бориб, фан ва экономика соҳасида тобора янгидан-янги чўққиларни забт этмоқда. У ўзининг юксак интернационал вазифасини бажариб ва инсоният тақдири учун масъулиятни ҳис этиб, тинчлик ва тараққиёт иши учун зўр ғайрат билан курашмоқда.

Л. И. Брежневнинг съезддаги докладида халқаро аҳволга берилган баҳо социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ташқи сиёсат соҳасидаги бутун фаолияти учун принципиал аҳамиятга эгадир, деб таъкидлайди Польшада чиқадиган **«Трибуна люду»** газетаси. Халқаро жамоатчилик Совет Иттифоқининг муттасил тинчлик сиёсатига амал қилиш йўлидаги азму қарорини нақадар миннатдорчилик билан кутиб олаётганини совет раҳбарининг доклади тўғрисида билдирилаётган фикр ва мулоҳазалар ишонарли тарзда кўрсатмоқда.

КПСС XXVI съезди социализм ва коммунизм қурилиши нақадар илгарилаб ва мустаҳкамланиб бораётганининг далили бўлди, деди Куба Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари, республика Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари **Р. Кастро.** У Совет Иттифоқининг Л. И. Брежнев докладида баён этилган ва тинчлик учун курашни кучайтиришга қаратилган янги таклифларига юқори баҳо берди.

Совет Иттифоқининг янги тинчлик ташаббуслари, деди Вьетнам Социалистик Республикаси ташқи ишлар министри **Нгуен Ко Тхать,** бениҳоя муҳим аҳамиятга эгадир. Бу таклифлар ядро фалокатининг олдини олиш, қуролланиш пойгасини чеклаш, халқаро кескинликни юмшатиш учун курашнинг амалий ва изчил программасидир. Америка империализми Хитой гегемонизми билан тил бириктириб олиб, кескинликни кучайтириш, қуролланиш пойгасини авж олдириш, дунёни «совуқ уруш» замонларига қайтариш учун жон-жаҳди билан уринаётган бир пайтда Совет Иттифоқи мана шундай тинчлик ташаббуслари билан майдонга чиқди. Янги Америка маъмуриятининг урушқоқлик руҳидаги даъватлари ва авантюрачилик режалари дунё халқларини ташвишга солиб ғазаблантираётган бўлса, КПСС XXVI съездида ривожлантирилган Тинчлик программаси ғоят кенг миқёсда қўллаб-қувватланди ва ёппасига маъқулланди.

АҚШ ва бошқа Ғарб мамлакатларидаги буржуа матбуотининг кўпдан-кўп энг муҳим халқаро проблемаларни ўз ичига олувчи янги совет тинчлик ташаббусларига соя ташлашга тўхтовсиз уринаётган бўлишига қарамай, ўша давлатлардаги кўпгина матбуот органлари Л. И. Брежневнинг съезддаги докладида баён этилган конкрет ва реал таклифлар муҳим ва ўз вақтида қилинган таклифлар эканини тан олмоқдалар. Масалан, Америкадаги **«Тайм»** журнали совет тинчлик ташаббусларига юқори баҳо бериб, бу ташаббусларни инкор қилиш қийингина эмас, балки уларни «инкор қилиб бўлмайди» деб таъкидлайди. Журналнинг фикрича, бу таклифлар Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатларни яхшилаш муддаосини кўзлайди. «Совет Иттифоқи, — деб таъкидлайди журнал, — Ғарбга тинчлик рамзи бўлмиш зайтун шоҳини узатди». «Тайм» журналининг фикрича, совет таклифлари «Ғарб экспертлари учун кутилмаган воқеа бўлди». Америкада чиқадиган бошқа бир **«Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт»** журнали ҳам шу фикрни билдиради. «Совет раҳбари, — деб уқтиради журнал, — Р. Рейганга қаттиқ жавоб бериш ўрнига кескинликни юмшатишни жонлантириш йўлида янги куч-ғайратлар сарфлашга чақирди».

ГФРда чиқадиган **«Шпигель»** журнали СССРнинг янги тинчлик ташаббуслари хусусида расмий Бοннинг фикрини тасдиқлаб, қуйидагиларни ёзади: «ГФР ҳукумати ташқи ишлар министри Г.-Д. Геншернинг ошкора қистови билан СССРнинг ўртача олисликка учадиган ракета-ядро қуроли юзасидан музокаралар ўтказиш тўғрисидаги таклифини тез ва асоссиз равишда рад қилди. Аммо соғлом фикрловчи социал-демократлар ташқи ишлар министридан фарқли ўлароқ Москванинг таклифларини Бοннинг шу қадар енгилтаклик билан қўлдан чиқариб юбориши жоиз бўлмаган имконият деб билмоқдалар».

(ТАСС, 3 март).

БАХТАР АГЕНТЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

КОБУЛ, 3 март. (ТАСС). Бу ерда Бахтар агентлигининг баёноти тарқатилди. Унда айтилишича, кеча Покистон авиация компаниясининг «Боинг-720» самолёти Кобул аэропортига қўнди. Ичида 145 киши бўлган бу самолёт Карочи — Пешовар маршрути бўйлаб учиб бораётган вақтда номаълум кишилар томонидан ушлаб олинган. АДР ҳукумати пассажирларни озод қилиш ва уларнинг хавфсизлигини таъминлаш учун ҳамма зарур чораларни кўрди. Самолётнинг барча пассажирлари эсон-омон.

ИСЛОМОБОД, 3 март. (ТАСС). Бу ерда эълон қилинишича, Покистон авиация компаниясининг самолётини ўғирлаб кетган кишилар — Покистон халқ партиясининг тарафдорларидир. Покистоннинг ППИ ахборот агентлиги хабар қилишича, улар сиёсий маҳбуслар ва Карочидаги студентлар ғалаёни вақтида қамоққа олинган ўқувчилар озодликка чиқарилишини талаб қилмоқдалар.

Покистон ҳукумати рўй берган муаммони Афғонистон маъмурлари билан бирга ҳал қилиш учун Кобулга «ваколатли делегация» юборишга тайёр эканлигини билдирди.

ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

БЕРН, 4 март. (ТАСС). Совет Иттифоқининг тинчликни мустаҳкамлаш соҳасида ўртага қўйилаётган таклифлари ўзгарувчан бўлмай, улар доимий, узоқ муддатли характерга эга бўлган таклифлардир, дейилади Швейцария тинчлик ҳаракатининг «Унзере вельт» газетасида босилган редакцион мақолада. Мазкур таклифлар социалистик мамлакатларнингина эмас, шу билан бирга бошқа мамлакатлар халқларининг ҳам орзу умидларига мос бўлиб тушади. Тинчликка интилаётган халқлар тинчлик йўлидаги адолатли курашни янада таъсирчан ва амалий курашга айлантирмоқ учун ўз куч-ғайратларини бирлаштиришлари лозим.

АҲОЛИНИНГ ЁРДАМИ БИЛАН

КОБУЛ. (ТАСС). АДР халқ қуролли кучлари Бадахшон, Бағлон ва Қундуз вилоятларида яна бир неча босмачи тўдаларини аҳолининг ёрдам билан тор-мор қилдилар. Босмачиларнинг Америка, Англия ва Хитойда ишлаб чиқарилган қурол-яроғлари, чет элда босилган қўпорувчилик адабиёти мусодара қилинди. Босмачилар кўприкларни, касалхона, мактаб биноларини портлатганлар, тинч аҳолига ҳужум қилганлар. Улар маҳаллий аҳолига дўқ-пўписа қилиб, уни чўчитишга ва иғвогарлик мақсадида ҳукуматга қарши норозилик уюштиришга интилганлар.

Р. РЕЙГАН НУТҚИ

ВАШИНГТОН, 3 март. (ТАСС). Президент Р. Рейган шаҳарларнинг миллий уюшмаси конференциясида сўзга чиқиб, Америка экономикаси оғир аҳволда турганини яна тан олди.

Кейинги йигирма йил мобайнида америкаликлар тўхтовсиз кўпайиб бораётган солиқлардан, пулнинг қадрсизланиши, ишсизлик, банкларнинг ҳисоб ставкалари кўплигидан азоб чекмоқдалар, деди у. Биз кейинги 60 йил мобайнидаги пулнинг энг кўп қадрсизланиши даврини бошдан кечиряпмиз. Қарийб саккиз миллион америкалик иш тополмай юрибди. Қўшма Штатлар саноатга капитал маблағ сарфлаш даражаси жиҳатидан ўзининг асосий чет эллик рақобатчиларидан орқада қолмоқда, америкаликларнинг турмуш даражаси пасаймоқда, деб уқтирди у. Америкалик ишчиларнинг реал иш ҳақи кейинги беш йил ичида 5 процент камайганини уқубатли аҳвол деса бўлади, деди президент.

Оқ уйнинг бошлиғи айтдики, 1969 йилдан бери федерал бюджет камомат билан якунланмоқда, 1980 молия йилида бюджетнинг камомати 59,6 миллиард доллар бўлди. Ҳозирги молия йилида АҚШда мана шунча миқдорда камомат бўлиши кутилмоқда, деди у. «Ҳозир Қўшма Штатлар иқтисодий жар ёқасига келиб қолди», — деб таъкидлади Р. Рейган.

Президент экономикадаги аҳволни «тезлик билан» яхшилаш чораларини кўриш зарурлиги тўғрисида гапириб, ўз иқтисодий программасининг асосий қоидаларини эслатиб ўтди ва бу программа «пулнинг қадрсизланиш суръатини ва ишсизлик даражасини камайтиради», деб ишонтирмоқчи бўлди.

Маълумки, программада социал эҳтиёжларга қилинадиган харажатларни кескин камайтириш билан айни бир вақтда ҳарбий харажатларни кўпайтириш кўзда тутилган. Кўпгина иқтисодчиларнинг уқтириб айтишларича, бу программанинг амалга оширилиши ҳозирги иқтисодий чигалликларни кескинлаштиришгагина олиб боради, шунингдек миллион-миллион оддий америкаликларнинг бусиз ҳам оғир аҳволини баттар мушкуллаштиради.

Маъмуриятнинг мана шундай иқтисодий йўли АҚШда кенг миқёсда таҳлил қилинди. Президент ўз нутқида буни тан олган бўлса ҳам, аммо танқидчилар, гўё «худбинлик манфаатлари»ни кўзламоқдалар, деб уларни айблади. Шу билан бирга у Пентагонга ажратиладиган маблағни янада кўпайтиришни оқлашга зўр бериб уринди. Айни вақтда Р. Рейган ўзининг социал программалар харажатларини камайтириш тадбирлари конгрессда маъқулланишини қистади. Шу муносабат билан «Вашингтон пост» газетаси Оқ уйдаги манбаларга асосланиб, маъмурият бюджетдан шу моддаларга ажратиладиган маблағни яна 10 миллиард доллар миқдорида қисқартириш тўғрисида янги таклифларни тайёрлаб қўйди, деб хабар қилди.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Р—06092. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. В. — 2068.